Nu te supăra pe oglindă dacă eşti pocit.

(proverb popular)

„REVIZORUL”

de N.V. Gogol

comedie în 5 acte

Personajele:

Anton Antonovici Scvoznic-Dmuhanovschii, primarul oraşului

Ana Andreevna, soţia lui

Maria Antonovna, fiica lui

Luca Luchici Hlopov, inspectorul şcolar

Soţia

Ammos Feodorovici Liapchin-Tiapchin, judecător

Artemii Filipovici Zemlianica, administratorul aşezămintelor de binefacere

Ivan Cuzmici Şpechin, dirigintele poştei

Piotr Ivanovici Dobcinschi, moşier din localitate

Piotr Ivanovici Bobcinschi, moşier din localitate

Ivan Alexandrovici Hlestacov, funcţionar din Petersburg

Osip, servitorul lui

Hristian Ivanovici Ghibner, medicul judeţului

Feodor Ivanovici Liuliucov funcţionari la pensie ,

Ivan Lazarevici Rastacovschii oameni de vază în oraş

Stepan Ivanovici Corobchin

Stepan Ilici Uhovertov, comisar de poliţie

Svistunov și Pugoviţîn sergenţi de stradă

Derjimorda

Abdulin, negustor

Fevronia Petrovna Posliopchina, nevasta unui lăcătuş

Soţia unui plutonier

Mişca, servitorul primarului

Un chelner

Oaspeţi, negustori, mici-burghezi, petiţionari

ACTUL I

O cameră în casa primarului.

SCENA 1

Primarul oraşului, administratorul aşezămintelor de binefacere, inspectorul şcolar,

judecătorul, comisarul de poliţie, medicul judeţului, doi sergenţi de stradă.

PRIMARUL: V-am invitat aici, domnilor, ca să vă comunic o veste extrem de neplăcută: la noi

vine un revizor!

AMMOS FEODOROVICI: Cum adică un revizor?

ARTEMII FILIPOVICI: Cum adică un revizor?

PRIMARUL: Un revizor din Petersburg, incognito. Şi mai ales cu instrucţiuni secrete.

AMMOS FEODOROVICI: Naţi-o bună!

ARTEMII FILIPOVICI: Parcă n-aveam noi destule griji şi aşa.

LUCA LUCHICI: Doamne Dumnezeule ! Şi mai ales- cu instrucţiuni secrete!

PRIMARUL: Eu parcă am presimţit: toată noaptea trecută am visat doi şobolani neobişnuiţi;

pe bune, din ăştia eu n-am văzut niciodată: negri şi de o mărime nefirească! Au venit, au mirosit

şi au dispărut. Iată, am să vă citesc scrisoarea pe care am primit-o de la Andrei Ivanovici

Cimâhov, pe care dumneata Artemii Filipovici îl cunoşti.

Iată ce-mi scrie: ”Dragă prietene, cumetre şi binefăcător!” *(mormăie încet, parcurgând*

repede scrisoarea) ”...şi să te informez!”…Aha! Iată! ”Mă grăbesc, printre altele, să te informez

că a sosit un funcţionar cu instrucţiuni de a inspecta toată regiunea şi mai ales judeţul nostru

(ridică degetul-semnificativ). Am aflat asta de la oamenii cei mai de încredere, deşi el se dă

drept o persoană particulară. Dat fiind că ştiu că ai şi tu, ca toată lumea, de altfel, micile tale

păcate… pentru că eşti un om deştept şi nu laşi să-ţi scape printre degete ceea ce-ţi pică în

mână”... *(oprindu-se)* ei, astea-s de-ale mele… ”aşa că te sfătuiesc să fii precaut, pentru că el

poate să sosească în orice moment, daca n-o fi şi sosit şi n-o fi locuind pe undeva incognito…

Ieri...” … aha... aici au început chestiunile de familie.”...a sosit la noi sora mea, Ana Chirilovna,

cu bărbatu-său. Ivan Chirilovici s-a îngrăşat foarte tare şi ca întotdeauna, cântă la vioară” …

etc… etc… ”Aşa că asta-i situaţia”.

AMMOS FEODOROVICI: Da, situaţia e neobişnuită, pur şi simplu neobişnuită! Şi nu cred

că-i întâmplătoare!

LUCA LUCHICI: Dar de ce, Anton Antonovici, din ce cauză? De ce sa vină revizorul la noi?

PRIMARUL: De ce?! Se pare că asta ni-i soarta! *(oftând)* Până acum, cu ajutorul lui

Dumnezeu, alegeau alte oraşe. Acum ne-a venit nouă rândul.

AMMOS FEODOROVICI: Eu cred, Anton Antonovici, că aici e o pricină subtilă şi mai mult

de natură politică. Cam asta ar fi: Rusia…. Da…. Se pregăteşte de război. Şi ministerul, după

cum vedeţi, l-a trimis pe funcţionarul ăsta să vadă dacă nu e vreo trădare pe aici.

PRIMARUL: Naţi-o bună! De unde ai mai scos-o şi pe asta! Şi te mai consideri om inteligent!

Trădare într-un oraş de provincie! Ce, e cumva oraş de graniţă? De-aici chiar şi trei ani să

mergi călare şi tot nu ajungi în altă ţară.

AMMOS FEODOROVICI: Nu,nu. Ce v-aş putea spune este că de data asta n-aţi prea nimerit-

o. Conducerea îşi are socotelile ei: chiar dacă suntem departe, conducerea e cu ochii în patru.

PRIMARUL: Că o fi în patru, că o fi în cinci, eu, domnilor, v-am prevenit. Aveţi grijă! În ceea

ce mă priveşte am luat deja unele măsuri, ceea ce vă sfătuiesc să faceţi şi voi. Mai ales

dumneata, Artemii Filipovici! Fără îndoială că funcţionarul care vine, va dori în primul rând să

viziteze aşezămintele de binefacere subordonate dumitale şi de aceea, fă ca totul să fie în ordine:

boneţelele să fie curate, iar bolnavii să nu semene cu nişte lăcătuşi, cum arată ei de obicei.

ARTEMII FILIPOVICI: Ei, asta nu e mare lucru. Bonete curate cred că pot să le dau.

PRIMARUL: De asemenea, deasupra fiecărui pat să se scrie în latină sau în altă limbă, -asta

deja ţine de dumneata, Hristian Ivanovici,- boala fiecăruia, cine şi când s-a îmbolnăvit, în ce zi

şi ce dată… Apoi, nu e bine că bolnavii dumitale fumează un tutun aşa de tare că de câte ori intri,

începi să strănuţi. Şi mai bine ar fi să ai mai puţini bolnavi, altminteri o să dea vina ori pe

proasta administraţie, ori pe nepriceperea doctorului.

ARTEMII FILIPOVICI: O! În privinţa tratamentului, eu cu Hristian Ivanovici, avem metodele

noastre: cu cât e mai aproape de natură, cu atât e mai bine; de aceea, medicamente scumpe nu

folosim. Omul e simplu. Dacă e să moară şi aşa moare, dacă e să scape şi aşa scapă. Ş-apoi lui

Hristian Ivanovici i-ar fi foarte greu să se-nţeleagă cu bolnavii: el nu ştie niciun cuvânt ruseşte.

HRISTIAN IVANOVICI *(scoate un sunet asemănător vocalelor" i" şi "e")*

PRIMARUL: Şi pe dumneata, Ammos Feodorovici, te-aş sfătui să acorzi mai multă atenţie

sălilor judecătoriei. În prima sală unde vin de obicei petiţionarii, paznicii ţin nişte gâşte cu

boboci care se bagă printre picioarele oamenilor. E lăudabil să se ocupe omul de gospodărie, nu

zic ba, şi de ce paznicul nu s-ar ocupa şi el? Numai că, vezi dumneata, într-un aşa local nu se

face!...Şi înainte voiam să-ţi spun asta, dar mă tot luam cu altele şi uitam!

AMMOS FEODOROVICI: Chiar azi am să dau ordin să le ducă pe toate la bucătărie. Dacă

doriţi, veniţi să luaţi prânzul la noi.

PRIMARUL: În afară de asta, e criticabil că la dumneata, chiar în sala de şedinţe, se întind la

uscat tot felul de porcării, iar deasupra dulapului cu acte stă cravaşa dumitale de vânătoare.Ştiu

că îţi place vânătoarea,dar ar fi mai bine s-o iei de acolo pentru un timp, iar după ce pleacă

revizorul, mă rog, poţi s-o pui înapoi. La fel şi asesorul dumitale…, desigur e un om

experimentat, dar duhneşte, de parcă acum a ieşit dintr-o fabrică de spirt. Nici asta nu e bine.

Am vrut demult să ţi-o spun, dar nu-mi amintesc cu ce m-am luat că am uitat. Există soluţie şi

pentru asta, dacă într-adevar, ăsta este mirosul lui natural, aşa cum pretinde el. I se poate

recomanda să mănânce ceapă sau usturoi, sau altceva. În cazul ăsta, Hristian Ivanovici poate să-l

ajute cu tot felul de medicamente.

CRISTIAN IVANOVICI : *(scoate acelaşi sunet)*

AMMOS FEODOROVICI: Nu, mirosul ăsta nu mai poate fi scos: el zice că atunci când era

mic, doica l-a scăpat din braţe, s-a lovit şi de-atunci miroase puţin a vodcă.

PRIMARUL: Asta ţi-am spus-o doar aşa, că veni vorba. Iar referitor la treburile noastre interne

şi la ”micile păcate” cum le numeşte Andrei Ivanovici în scrisoare, n-am ce să zic. Într-adevăr,

ce s-ar putea spune? Nu există om care să n-aibă ”mici păcate”. Aşa ne-a făcut Dumnezeu, iar

voltairienii degeaba se împotrivesc.

AMMOS FEODOROVICI: Ce înţelegi dumneata, Anton Antonovici, prin ”mici păcate”? Sunt

”păcate” şi ”păcate”! Eu spun pe faţă că iau mită. Dar ce fel de mită? Câini de vânatoare. Asta-i

cu totul altceva.

PRIMARUL: Că-s câini de vânătoare, că-i altceva, mita e tot mită.

AMMOS FEODOROVICI: Ba să mă ierţi, Anton Antonovici. Dacă, de exemplu, cineva are o

haină de blană de cinci sute de ruble, iar nevasta un şal...

PRIMARUL: Ei şi ce-i dacă dumneata primeşti mită câini de vânătoare? În schimb, nu crezi în

Dumnezeu; la biserică nu te duci niciodată; pe câtă vreme eu sunt un credincios ferm şi merg în

fiecare duminică la biserică. Iar dumneata...O, te cunosc eu: dacă dumneata începi să vorbeşti

despre facerea lumii, ni se ridică părul măciucă.

AMMOS FEODOROVICI: Dar am ajuns singur la asta, cu mintea mea**.**

PRIMARUL: Uneori, să ai prea multă minte e mai rău decât să n-ai deloc. Şi-apoi, am pomenit

de judecătorie doar aşa, în treacăt, dar drept să-ţi spun, mă-ndoiesc ca cineva, cândva să-şi bage

nasul pe-acolo. E un loc de invidiat, însuşi Dumnezeu îl protejează. În schimb dumneata, Luca

Luchici, în calitate de inspector şcolar trebuie să fii mai atent, mai ales la profesori. Ei , fireşte,

sunt oameni învăţaţi, educaţi la fel de fel de colegii, dar au purtări foarte ciudate, bineînţeles

legate de titlul lor de învăţaţi. Unul dintre ei, de exemplu, ăla cu faţa grasă… nu-mi mai amintesc

numele lui… nu se urcă niciodată la catedră fără să facă o grimasă. Uite-aşa! *(face o grimasă)*.

Şi după aceea începe să-şi mângâie barba cu mâna pe sub cravată. Desigur, dacă face o mutră ca

asta la elevi, mai treacă-meargă, poate că acolo aşa trebuie, eu la asta nu mă pricep. Dar judecaţi

şi dumneavoastră! Dacă face aşa la un străin, poate să iasă ceva foarte rău : domnul revizor sau

oricine altcineva poate să creadă că se strâmbă la adresa lui.. Dracu ştie ce poate să iasă din asta!

LUCA LUCHICI: Ce pot să fac cu el, zău aşa? I-am spus deja de câteva ori. Chiar zilele astea,

când a intrat în clasă mareşalul nobilimii, a făcut o mutră cum nu mi-a fost dat să văd vreodată.

El a făcut-o cu gând bun, dar eu am primit mustrare, că de ce se insuflă tineretului idei liberale.

PRIMARUL: Acelaşi lucru trebuie să ţi-l spun şi despre profesorul de istorie. Are un cap

deştept şi asta se vede. Are cunoştinţe vaste. Dar explică cu atâta patimă, încât uită de sine. L-am

ascultat şi eu odată; ei, cât timp a vorbit despre asirieni şi babilonieni a mai mers, dar când a

ajuns la Alexandru Macedon, nu vă pot spune ce s-a-ntâmplat cu el ... Am crezut că a luat foc

şcoala, zău aşa! A coborât val-vârtej de la catedră şi cu toată puterea a dat cu scaunul de podea.

Recunosc că Alexandru Macedon e un erou, dar de ce trebuie să strice scaunele? Asta sărăceşte

bugetul ţării.

LUCA LUCHICI: Da, e iute din fire. I-am făcut şi eu de câteva ori observaţii… Zice: ” Faceţi

cum vreti, dar eu pentru ştiinţă, nu-mi cruţ nici viaţa!”

PRIMARUL: Da, asta e neînţeleasa lege a naturii! Omul deştept, ori e beţiv, ori face o mutră

de-ţi vine să-ţi iei lumea-n cap.

LUCA LUCHICI: Să te ferească Dumnezeu să ai de-a face cu oameni învăţaţi. Te poţi aştepta

la orice. Fiecare vrea să arate că şi el e deştept.

PRIMARUL: Asta n-ar fi nimic pe lângă...; ah, incognito blestemat! Dacă apare brusc: ”Aha!

Aici sunteţi, porumbeilor! Care dintre voi, o să zică el ,e judecătorul?” - Liapchin-Tiapchin.”Ia

daţi-mi-l încoace pe Liapchin-Tiapchin! Şi cine-i administratorul aşezămintelor de binefacere?”-

Zemleanica.- ”Ia daţi-mi-l încoace pe Zemleanica!” Asta-i rău de tot!

SCENA 2

Aceiaşi şi dirigintele poştei.

DIRIGINTELE POŞTEI: Explicaţi-mi, domnilor, ce e ? Ce funcţionar trebuie să sosească?

PRIMARUL: Dar dumneata n-ai auzit?

DIRIGINTELE POSTEI: Am auzit de la Piotr Ivanovici Bobcinschi. A fost adineaori pe la

mine, pe la poştă.

PRIMARUL: Şi ? Ce crezi despre asta?

DIRIGINTELE POSTEI: Ce să cred! O să fie război cu turcii.

AMMOS FEODOROVICI: Gând la gând! Asta cred şi eu.

PRIMARUL: Da, aţi nimerit-o amândoi cu bâta-n baltă.

DIRIRGINTELE POSTEI: Pe bune - război cu turcii. Şi numai franţuzul e de vină.

PRIMARUL: Ce război cu turcii? Noi o s-o păţim, nu turcii. Asta deja se ştie: scrisoarea-i la

mine.

DIRIRGINTELE POŞTEI: Ei, dacă-i aşa , atunci n-o să fie război cu turcii.

PRIMARUL: Şi ? Ce zici dumneata, Ivan Cuzmici?

DIRIGINTELE POSTEI: Ce să zic eu? Dumneata ce zici, Anton Antonovici?

PRIMARUL: Eu? Ce să zic? Nu mi-e frică, poate doar aşa, puţin… Negustorimea şi civilii mă

îngrijorează, cică aş fi tras şapte piei de pe ei, dar eu, zău, chiar dacă am primit câte ceva, n-am

făcut-o cu duşmănie…Chiar mă gândesc... (*îl ia de braţ şi-l duce într-o parte*) mă gândesc chiar

să nu fi fost vreun denunţ împotriva mea…De ce era să vină aşa, din senin, revizorul la noi !

Ascultă, Ivan Cuzmici, n-ai putea oare, în interesul nostru, al tuturor, ca orice scrisoare sosită la

poştă, care vine sau care pleacă… înţelegi…, s-o dezlipeşti puţin şi s-o frunzăreşti, ca să vezi

dacă e vreun denunţ sau e o simplă corespondenţă... Dacă nu e denunţ, o lipeşti la loc, sau poţi

s-o trimiţi chiar aşa, dezlipită.

DIRIGINTELE POŞTEI: Ştiu, ştiu... Asta nu trebuie să mă înveţi dumneata . Eu fac asta nu

din precauţie, ci mai mult din curiozitate. Mor să ştiu ce mai e nou prin lume. Îndrăznesc să vă

spun că e o lectură foarte interesantă! În unele scrisori sunt pasaje atât de frumos scrise că, pur

şi simplu, te delectezi: … sunt atât de instructive… mai interesante chiar decât ”Buletinul

Moscovei”.

PRIMARUL: Spune-mi atunci, n-ai citit nimic despre vreun funcţionar din Petersburg?

DIRIGINTELE POŞTEI: Nu. Despre vreunul din Petersburg- nimic, dar despre funcţionari

din Costroma şi din Saratov se vorbeşte mult . E păcat, zău, că dumneata nu citeşti scrisori: sunt

pasaje minunate.Uite, nu demult, un locotenent îi scria unui amic al său şi-i descria balul în cel

mai jucăuş mod...foarte, foarte frumos: ”Viaţa, dragă prietene, curge, zice, ca în paradis… multe

domnişoare, cântă muzica, iar cavalerii dansează”... Cu foarte mare emoţie descrie totul!....Am

păstrat scrisoarea intenţionat… Vreţi să v-o citesc?

PRIMARUL: Ei, acum nu-mi arde de asta! Aşa că, Ivan Cuzmici, fii atât de bun şi dacă dai

întâmplător peste vreo plângere sau peste vreun denunţ, reţine-l, fără cea mai mică ezitare.

DIRIGINTELE POSTEI: Cu multă plăcere.

AMMOS FEODOROVICI: Aveţi grijă, o s-o păţiţi odată şi-odată .

DIRIGINTELE POŞTEI: Vai de mine!

PRIMARUL:Nu-ţi fă griji! Era altceva dacă făceai din asta o chestiune publică, dar aşa, e o

treabă de familie.

AMMOS FEODOROVICI: Da! Neplăcută întâmplare!… Iar eu, mărturisesc, venisem la

dumneata, Anton Antonovici, să te omenesc cu o căţeluşă. E soră bună cu câinele meu, pe care îl

cunoşti. Ai auzit că Ceptovici e în judecată cu Varhovinschi… şi-n timpul ăsta eu mă lăfăi: vânez

iepuri şi pe moşia unuia şi pe a altuia.

PRIMARUL: Nenicule, nu-mi arde acuma de iepurii dumitale. Blestematul ăsta de incognito

nu-mi iese din cap. Am impresia că acu se deschide uşa şi hop! - apare şi dumnealui…

SCENA 3

Aceiaşi, Bobcinschi şi Dobcinschi, amândoi intră cu sufletul la gură.

BOBCINSCHI: Ce întâmplare extraordinară!

DOBCINSCHI: Ce noutate neaşteptată!

TOTI: Ce e? Ce s-a întâmplat?

DOBCINSCHI: Ceva cu totul neprevăzut: sosim la hotel...

BOBCINSCHI: *(îl intrerupe)* Sosim amândoi, Piotr Ivanovici şi cu mine la hotel…

DOBCINSCHI: *(îl intrerupe)* A, nu, Piotr Ivanovici, lasă-mă pe mine să povestesc…

BOBCINSCHI: Nu, nu, dă-mi voie, lasă-mă pe mine. Dumneata nu ai darul vorbirii…

DOBCINSCHI: Iar dumneata ai să te încurci şi n-ai să-ţi aminteşti tot.

BOBCINSCHI: O să-mi amintesc, zău, că o să-mi amintesc! Numai să nu mă întrerupi, lasă-mă

să povestesc eu, dar să nu mă întrerupi! Domnilor, fiţi atât de buni, spuneţi-i lui Piotr Ivanovici

să nu mă întrerupă!

PRIMARUL: Dar, pentru Dumnezeu, spuneţi odată ce s-a întâmplat? Îmi sare inima din loc.

Aşezaţi-vă, domnilor. Luaţi-vă scaune. Piotr Ivanovici, poftim un scaun! *(toţi se aşează în jurul*

celor doi Piotr Ivanovici) Ei, ce s-a întâmplat?

BOBCINSCHI: Daţi-mi voie, daţi-mi voie, am să vă povestesc totul pe rând. Chiar îndată după

ce am avut plăcerea să plec de la dumneata, când ai binevoit să te nelinişteşti de scrisoarea

primită, da, chiar aşa… chiar atunci, am dat fuga la… te rog, Piotr Ivanovici, nu mă întrerupe.

Ştiu tot, tot ştiu. Aşadar, eu, după cum v-am spus, am dat fuga la Corobchin. Negăsindu-l pe

Corobchin acasă, m-am repezit la Rastacovschi. Negăsindu-l pe Rastacovschi, am intrat la Ivan

Cuzmici ca să-i comunic vestea pe care ai primit-o dumneata… aşa… şi pe când mă întorceam

de la el, m-am întâlnit cu Piotr Ivanovici...

DOBCINSCHI: *(îl întrerupe)*: Lângă chioşcul unde se vând plăcinte.

BOBCINSCHI: Lângă chioşcul unde se vând plăcinte. Da! Întâlnindu-mă cu Piotr Ivanovici, îi

spun: ”Ai auzit de vestea pe care a primit-o Anton Antonovici printr-o scrisoare incontestabilă?”

Dar Piotr Ivanovici o şi aflase de la chelăreasa dumitale Avdotia, care fusese trimisă nu ştiu cu ce

treabă la Filip Antonovici Poceciuev.

DOBCINSCHI *(îl intrerupe):* Să aducă un butoiaş pentru rachiul franţuzesc.

BOBCINSCHI *(dându-i mâinile la o parte*): Să aducă un butoiaş pentru rachiul franţuzesc. Iată

de ce ne-am dus, Piotr Ivanovici şi cu mine, la Poceciuev… Nu, Piotr Ivanovici… cum să zic...

nu mă întrerupe, te rog, nu mă întrerupe… Pornim spre Poceiuev, iar pe drum Piotr Ivanovici

îmi spune: ” Să intrăm, zice, în han. Stomacul meu... n-am mâncat nimic de dimineaţă, am un gol

în stomac...” Da, domnilor, e vorba de stomacul lui Piotr Ivanovici.... ”La han, zice, au adus azi

dimineaţă batog proaspăt, aşa că, să luăm o gustare.” N-am apucat noi bine să intrăm în hotel,

cum deodată, un tânăr…

DOBCINCSHI: *(întrerupându-l)* Cu înfăţişare plăcută şi îmbrăcat civil...

BOBCINSCHI: Cu înfăţişare plăcută şi îmbrăcat civil... se plimbă uite-aşa, prin cameră, iar pe

faţă are aşa, un raţionament… fizionomia… gesturile, iar aici *(duce mâna la frunte)* multe şi de

toate. Eu parcă am presimţit, şi-i spun lui Piotr Ivanovici: ”Asta nu-i întâmplător!” Da. Iar Piotr

Ivanovici i-a şi făcut semn cu degetul şi l-a chemat pe hangiu, pe hangiul Vlas. Nevastă-sa a

născut acum trei săptămâni un băieţaş, atât de vioi, încât, cu siguranţă va fi ca şi taică-său,

hangiu. Chemându-l pe Vlas, Piotr Ivanovici l-a întrebat încetişor: ”Cine, zice, e tânărul ăsta?”-

la care Vlas îi răspunde: ”Ăsta”, zice… Ei, nu ma întrerupe Piotr Ivanovici, te rog, nu mă

întrerupe, dumneata n-ai să poţi povesti, zău că n-ai să poţi, ai să sâsâi, ştiu doar că ai un dinte

care şuieră când vorbeşti… ”Ăsta, zice, tânărul ăsta e un funcţionar, da domnilor, sosit din

Petersburg, îl cheamă, zice, Ivan Alexandrovici Hlestacov, şi se duce, zice, în gubernia Saratov

şi, zice, se prezintă foarte ciudat. E a doua săptămână aici, nu se mută din han, ia totul pe datorie

şi nu vrea să plătească nici o copeică”. Cum mi-a spus asta, parcă m-a luminat cineva de sus: ”A-

ha!” - i-am zis eu lui Piotr Ivanovici.

DOBCINSCHI: Nu, Piotr Ivanovici, eu am zis : Aha!

BOBCINSCHI: Întâi ai zis dumneata şi pe urmă am zis şi eu .”Aha”, am spus noi, eu şi cu Piotr

Ivanovici. ”- Ce rost are să stea el aici, când drumul lui e spre gubernia Saratov?” Da, chiar aşa.

El e funcţionarul!

PRIMARUL: Cine? Care funcţionar?

BOBCINSCHI: Funcţionarul de care aţi binevoit să fiţi înştiinţat. Revizorul!

PRIMARUL: *(înspâimântat):* Vai de mine! Dumnezeu cu voi! Nu poate fi el.

DOBCINSCHI: El e! Nici de plătit nu plăteşte. Nici de plecat nu pleacă. Cine poate fi dacă nu

el? Iar foaia lui de deplasare e vizată pentru Saratov.

BOBCINSCHI: El e! El e, zău că-i el… Dar ce spirit de observaţie are?! Peste tot se uită. A

văzut că eu şi cu Piotr Ivanovici mâncăm batog, mă rog asta pentru că Piotr Ivanovici cu

stomacul lui… da… păi s-a uitat până şi-n farfuriile noastre… M-a trecut un fior de spaimă.

PRIMARUL: Dumnezeule! Îndură-te de noi, păcătoşii... Şi unde stă el acolo?

DOBCINSCHI: Camera numărul cinci, sub scară.

BOBCINSCHI: Camera în care anul trecut s-au bătut ofiţerii, care au trecut pe aici.

PRIMARUL: Şi e demult aici?

DOBCINSCHI: De vreo două săptămâni. A sosit de Sfântul Vasile Egipteanul.

PRIMARUL: Două săptămâni! *(aparte)* Dumnezeule mare, Sfinţi Mucenici, fie-vă milă de

robul vostru! În timpul ăsta a fost biciuită nevasta plutonierului ! Arestaţilor nu li s-a dat de

mâncare! Pe străzi e o mizerie, ca-n cârciumă! Ce ruşine! Sunt pierdut! *(se ia cu mâinile de*

cap).

ARTEMII FILIPOFICI: În cazul ăsta, Anton Antonovici, să mergem în procesiune la han?

AMMOS FEODOROVICI: Nu, nu, să trimitem întâi starostele, clerul, negustorimea.Uite şi în

cartea ”Faptele lui Ioan Mason”...

PRIMARUL: Nu, nu, nu, lăsaţi-mă pe mine. Am mai avut momente grele în viaţa mea şi le-am

făcut faţă, m-am ales chiar cu mulţumiri! Poate că mă ajută Dumnezeu şi de data asta. *(lui*

Bobcinschi) Zici că e tânăr?

BOBCINSCHI: Tânăr… să aibă vreo 23 sau 24 de ani .

PRIMARUL: Cu atât mai bine. Pe un tânăr îl miroşi mai repede. Mai rău e când ai de-a face cu

un vulpoi bătrân; unul tânăr însă, ce are-n guşă are şi-n căpuşă. Haideţi, domnilor, vedeţi-vă

fiecare de-ale voastre. Iar eu mă duc singur, ori hai, fie, cu Piotr Ivanovici. Într-o plimbare, aşa,

ca din întâmplare, trecem pe la han, da, ca să vedem dacă nu cumva călătorii au nemulţumiri.Hei,

Svistunov!

SVISTUNOV: Ce doriţi?

PRIMARUL: Du-te după comisar; adică nu. Am nevoie de tine. Zi cuiva să mi-l aducă cât mai

repede pe comisar, iar tu vino încoace.

(*Sergentul iese în grabă)*

ARTEMII FILIPOVICI: Să mergem, să mergem, Ammos Feodorovici. Într-adevăr se poate

întâmpla o nenorocire .

AMMOS FEODOROVICI: Dar dumitale de ce ţi-e frică?! Le pui bolnavilor bonete curate şi ai

terminat.

ARTEMII FILIPOVICI: Ce bonete? Ordinul e să le dăm bolnavilor supă de fulgi de ovăz, dar

la mine pe toate coridoarele te izbeşte un miros de varză stricată, de-ţi mută nasul din loc.

AMMOS FEODOROVICI: Eu, în privinţa asta, sunt liniştit! Într-adevăr cine să vrea să intre

într-o judecătorie de judeţ? Şi chiar dacă îşi va băga nasul în vreo hârtie, o să-şi blesteme zilele.

Uite, eu de cincisprezece ani stau în scaunul judecătoresc, dar când mă uit peste vreun memoriu,

mi se lasă mâinile în jos. Nici chiar Solomon n-ar putea desluşi care-i adevărul şi care-i

minciuna.

(Judecătorul, administratorul, doctorul, inspectorul şcolar şi dirigintele poştei ies şi în prag se

ciocnesc cu comisarul)

SCENA 4

Primarul, Bobcinschi, Dobcinschi,Sergentul;

PRIMARUL: Droşca stă acolo?

SVISTUNOV: Stă.

PRIMARUL: Ieşi în stradă...adică nu, stai! Du-te adu-mi...Dar ceilalţi unde-s? Numai tu eşti

aici? Doar am dat ordin să vină şi Prohorov.Unde-i Prohorov?

SVISTUNOV: Prohorov e la secţie, dar nu e bun la nimic.

PRIMARUL: Cum aşa?

SVISTUNOV: Păi aşa, l-au adus azi dimineaţă beat mort. Am turnat două găleţi de apă pe el,

dar tot nu s-a trezit.

PRIMARUL *:(apucându-se cu mâinile de cap)* Ah, Doamne Dumnezeule! Du-te repede în

stradă, adică nu, du-te mai întâi în camera mea, auzi! Şi adu-mi sabia şi pălăria cea nouă. Ei,

Piotr Ivanovici, să mergem!

BOBCINSCHI: Şi eu, şi eu...permiteţi-mi şi mie, Anton Antonovici!

PRIMARUL: Nu, nu, Piotr Ivanovici, nu se poate, nu se poate! E incomod şi nici nu încăpem în

droşcă.

BOBCINSCHI: Nu face nimic, chiar nimic. Eu o iau pe jos, alerg după trăsură. Aş vrea doar să

mă uit un pic pe gaura cheii să văd ce-o să facă....

PRIMARUL: *(luând sabia, către sergent)* Dă fuga şi adună pe toţi vătăşeii şi fiecare din ei să

ia...Vai, cum s-a zgâriat sabia asta! Blestematul ăsta de negustor Abdulin! Vede că sabia

primarului s-a învechit, dar nu se gândeşte să trimită alta nouă. Ah! Ce oameni perfizi! Pun pariu

că au şi început să ticluiască pe ascuns plângeri împotriva mea. Deci, să ia fiecare în mână câte o

stradă...ei, fir-ar să fie, o stradă – o mătură! Şi să măture toată strada care duce spre han, dar aşa

ca s-o facă curată. M-auzi! Ai grijă, că te cunosc eu şi pe tine: te baţi pe burtă cu fiecare şi furi

linguriţele de argint, le bagi în cizme! Ai grijă, căci cu mine o încurci! Ce-ai făcut cu negustorul

Cerniaev, ai? Ţi-a dat doi arşini de stofă pentru tunică iar tu i-ai umflat toată bucata. Ai grijă!

Furi prea mult pentru gradul tău! Hai, pleacă!

SCENA 5

Primarul , Comisarul, Bobcinschi, Dobcinschi

PRIMARUL: A! Stepan Ilici, pentru Dumnezeu, unde ai fost până acum? Ce-nseamnă asta?

COMISARUL: Aici eram, după poartă.

PRIMARUL: Ascultă-mă bine, Stepan Ilici! Funcţionarul de la Petersburg a sosit.Ce măsuri ai

luat?

COMISARUL:Aşa cum aţi poruncit! L-am trimis pe sergentul Pugoviţân cu vătăşeii să mături

străzile.

PRIMARUL: Dar Derjimorda unde e?

COMISARUL: Derjimorda e plecat cu pompa de incendiu.

PRIMARUL: Iar Prohorov e beat?

COMISARUL: Beat.

PRIMARUL: Cum ai putut permite asta?

COMISARUL: Dumnezeu ştie! Ieri a fost o bătaie la marginea oraşului, s-a dus să facă ordine

acolo şi s-a întors beat.

PRIMARUL: Ascultă-mă ! Uite ce-ai să faci! Sergentul Pugoviţân e înalt, să stea pe pod să facă

ordine.Să desfacă gardul ăla vechi de lângă cizmar şi să pună nişte balize de paie acolo, ca şi

cum ar fi o lucrare începută. Cu cât sunt mai multe dărâmături, cu atât dăm impresia că primarul

oraşului lucrează… Ah! Doamne Dumnezeule, am uitat că lângă gardul ăla s-au aruncat vreo

patruzeci de căruţe de gunoi! Ce oraş scârbos! De-abia ridici undeva un monument sau pur şi

simplu un gard, că imediat dracu ştie de unde se aduc atâtea gunoaie! *(oftează)* Dacă funcţionarul

care a venit întreabă pe vreunul din voi, dacă sunteţi mulţumiti, să răspundeţi : ”Mulţumiţi,

înălţimea voastră!”, iar dacă s-o găsi vreunul să fie nemulţumit, o să-i arăt eu după aceea

nemulţumire…Of, of, of, păcătosul de mine, păcătosul! (*ia cutia de pălării în loc de pălărie*) Dă,

Doamne, să treacă mai repede şi asta şi am să-ţi aprind o lumânare cum nu ţi-a aprins nimeni: pe

fiecare bestie de negustor am să-l pun să dea câte trei puduri de ceară (*în loc de pălărie vrea să-*

şi pună cutia în cap).

COMISARUL: Anton Antonovici, asta-i cutie, nu pălărie.

PRIMARUL: Dacă-i cutie, cutie să fie. S-o ia dracu! Şi dacă întreabă unde e biserica de lângă

spital pentru care acum un an s-au alocat bani, să nu uitaţi să spuneţi că a început să se

construiască, dar a ars. Am prezentat şi un raport despre asta. Mai ştii, poate se scapă vreun

tâmpit, uituc şi spune că nici nu a fost începută! Încă ceva! Să-i spui lui Derjimorda să-şi mai

ţină pumnii acasă. De dragul ordinei, el învineţeşte ochii tuturor, şi celor vinovaţi şi celor

nevinovaţi. Hai, să mergem, să mergem Piotr Ivanovici! (*porneşte şi se-ntoarce)* Şi să nu lăsaţi

să iasă soldaţii pe stradă fără nimic pe ei. Garnizoana asta afurisită! Sunt în stare să-şi

trântească pe deasupra tunica, iar dedesubt sunt goi puşcă.

(ies cu toţii)

SCENA 6

Ana Andreevna şi Maria Antonovna intră în fugă pe scenă.

ANA ANDREEVNA: Unde-s? Unde sunt? Doamne Dumnezeule! *(deschide uşa)* Bărbate!

Antoşa! Anton! *(vorbeşte repede)* Numai tu eşti de vină! Din pricina ta! Moşmonito! Ba broşa!

Ba şalul! *(se apropie de fereastră, strigă)* Anton, încotro? Încotro? Ce e? A venit? Revizorul? E

cu mustăţi? Ce fel de mustăţi?

PRIMARUL: Mai târziu, măicuţă, mai târziu!

ANA ANDREEVNA: Mai târziu? Asta-i bună! Mai târziu! Eu nu vreau mai târziu… Numai un

lucru să-mi spui: ce grad are? Colonel? Ai? *(cu necaz)* A plecat! Ei, asta să ştii că nu ţi-o iert! Si

toate astea numai din pricina ta! ” Mamiţo, mamiţo, stai să-mi prind la spate şalul, acum sunt

gata, acum.” Iacă-tă-ne acum! Uite că n-am aflat nimic! Cochetăria asta blestemată! A auzit că

dirigintele poştei e şi el aici, şi numai în faţa oglinzii a stat: se uită şi din stânga, şi din dreapta.

Îşi închipuie că umblă după ea, dar să-l vezi ce mutră face când te întorci cu spatele!…

MARIA ANTONOVNA: Şi ce-i de făcut, mamiţo? Oricum peste două ceasuri o să aflăm tot.

ANA ANDREEVNA: Peste două ceasuri! Foarte-ţi mulţumesc. Poftim răspuns! Cum de nu ţi-a

trecut prin cap să spui că peste o lună .*(se apleacă peste fereastră)*

Ei, Avdotia! Cum? Ce-i Avdotia, ai auzit dacă a sosit cineva?...N-ai auzit? Proastă mai eşti! Dă

din mâini? Lasă-l să dea, dar de întrebat tot puteai să-l întrebi. N-ai putut să afli! Cap sec! Ţi-e

gândul numai la măritiş. Ce? Au plecat imediat! Trebuia să alergi după droşcă. Du-te-acuma, du-

te fuga! Auzi? Fugi şi-ntreabă unde s-au dus! Află tot: cine e călătorul ăsta! Cum e! Auzi? Uită-

te prin gaura cheii şi află tot, şi ce ochi are: negri sau nu, şi întoarce-te imediat, auzi, hai, mai

repede, mai repede, mai repede!

(continuă să strige până când cade cortina...)

ACTUL II

O odăiţă la han.

Un pat, o masă, un geamantan, o sticlă goală, o pereche de cizme, o perie de haine şi altele;

SCENA 1

(*Osip stă lungit pe patul stăpânului)*

OSIP: Dracu să mă ia! Mi-e atât de foame şi îmi chiorăie maţele de parcă un regiment întreg

cântă la trompetă în burta mea. Şi nici o speranţă să ajungem acasă! Ce poţi să faci? E a doua

lună deja de când am plecat din Piter. Porumbelul meu a fituit toţi bănişorii pe drum… iar acum

stă blând de tot, cu coada între picioare. Aveam bani berechet şi pentru mâncare şi pentru drum,

pentru tot… dar, coconaşul trebuia să defileze în fiecare oraş. *(îl imită pe stăpânul său)* ” Ei,

Osip! Du-te şi vezi de-o cameră, vezi să fie cea mai bună, şi cere cel mai bun prânz. Mâncarea

proastă nu-mi prieşte, am nevoie de un prânz bun.” Măcar dac-ar fi ceva de capul lui… dar nu e

decât un simplu registrator. Cum cunoaşte pe cineva, imediat se aşează cu el la cărţi…Aşa s-a

ars! Uff! M-am săturat de viaţa asta. Pe bune că-i mai bine la ţară...e adevărat că nu prea ai viaţă

publică, dar şi grijile-s mai puţine; ai muierea ta şi stai tot timpul întins pe cuptor, mâncând

plăcinte. Dar dacă e să spunem adevărul, nu contestă nimeni că viaţa în Piter e cea mai bună.

Bani să ai, că viaţa e subtilă şi plină de politică: teatre, câini care dansează şi tot ce vrei.Vorbesc

toţi foarte delicat, doar nobilii îi mai depăşesc.Te duci pe strada Şciukin- negustorii te strigă

”Respectabile!”; în barcă treci râul alături de un funcţionar; îţi doreşti companie- intri într-o

prăvălie: acolo un cavaler îţi povesteşte despre tabere sau îţi explică ce înseamnă fiecare stea de

pe cer în aşa fel că le vezi ca-n palmă. Mai intră din întâmplare câte o ofiţereasă bătrână, mai

apare uneori câte o servitoare care arată...of, of, of! *(râde pe sub mustaţă şi dă din cap).*

Galant mod de comportament, fir-ar să fie! N-auzi niciodată un cuvânt urât, toţi ţi se adresează

numai cu ”dumneavoastră”. Te-ai plictisit să mergi pe jos- îţi iei o trăsură şi mergi ca boierul, iar

dacă nu vrei să plăteşti- e simplu: fiecare curte are două intrări şi aşa te strecori, că nici dracul

nu te mai găseşte. Un lucru e rău: uneori te-ndopi până nu mai poţi, iar alteori-crăpi de foame,

cum ar fi acuma. Şi numai el e de vină.

Dar ce poţi să-i faci? Batrânul îi trimite bani, dacă ar şti să-i ţină! Da de unde! Chefuri, petreceri,

merge numai cu trăsura, în fiecare zi trebuie să fac rost de bilete la teatru şi după o săptămână-

mă trimite cu fracul cel nou la talcioc să-l vând.Uneori se-ntâmplă să-şi vândă şi ultima cămaşă ,

de ramâne numai cu un surtucel şi o prăpădită de manta.

Pe bune, zău! Şi ce postav… de-ţi părea rău să pui mâna pe el, inglizesc, vre-o 150 de ruble costă

numai fracul şi îl vinde la piaţă cu vreo 20, de pantaloni nici nu mai vorbesc, că-i dă pe-o nimica

toată. Dar de ce toate astea? De aceea, că nu face nimic: în loc să meargă la slujbă, se plimbă

toată ziua pe bulvar şi joacă în cărţi. Ehe! De-ar şti bătrânul boier asta! Nu s-ar mai uita că eşti

funcţionar! Ţi-ar ridica frumos cămăşuţa şi aşa ţi-ar arde câteva să te usture vre-o patru zile!

Dacă ai slujbă, slujbă să fie! Şi hangiul de-aici ne-a spus clar că până nu plătim ce-am mâncat, nu

ne mai dă nimic!" Dar dacă nu plătim… *(oftând)* Doamne, Dumnezeule! Măcar o ciorbă, de

oricare! Lumea toată parcă aş mânca-o! Bate cineva; probabil că-i el.

(*sare din pat)*

SCENA 2

Osip, Hlestacov

HLESTACOV: Ia, ţine asta! (*îi dă pălăria şi bastonul)* Aha! Iar te-ai tolănit pe patul meu?

OSIP: De ce să mă tolănesc? Ce, n-am mai văzut pat?

HLESTACOV: Minţi, te-ai tolănit! Nu vezi cât e de mototolit?

OSIP: Dar la ce-mi trebuie? Credeţi că eu nu ştiu ce-i ăla pat? Am picioare şi pot sta pe ele. La

ce-mi trebuie patul dumneavoastră?

HLESTACOV: *(umblă prin cameră)* Uită-te în pungă, mai e ceva tutun?

OSIP: De unde să mai fie? Acum patru zile l-aţi fumat pe ultimul.

HLESTACOV *:* *(umblă încolo şi-ncoace, strângându-şi buzele, apoi tare şi cu glas hotărât)*:

Ascultă...ei, Osip!

OSIP : Ce doriţi?

HLESTACOV: *(cu voce tare, dar mai puţin sigur)*: Du-te acolo.

OSIP: Unde?

HLESTACOV: *(cu o voce nehotărâtă şi înceată, care sună aproape a rugăminte)*

Jos, la bufet...Spune-le... să-mi dea să mănânc.

OSIP: Nicidecum! Nici nu mă gândesc să mă duc.

HLESTACOV: Cum îndrăzneşti, prostule?

OSIP: Uite aşa! Chiar dacă m-aş duce, m-aş duce degeaba! Hangiul a spus că nu ne mai dă de

mâncare.

HLESTACOV: Cum îndrăzneşte să nu ne dea! Ce tâmpenii!

OSIP: ”Ba chiar, zice, mă voi duce şi la primar; e a treia săptămână de când boierul nu plăteşte.

Sunteţi nişte pungaşi, zice, şi tu şi stăpânul tău. Boierul e un coţcar. Am mai văzut noi, zice,

derbedei şi haimanale de-astea.”

HLESTACOV: Iar tu, animalule, te bucuri că-mi povesteşti toate astea.

OSIP: ”Aşa, zice, poate să vină oricine la trai bun, să facă datorii peste datorii de să nici nu-l

poţi da afară. Dar să ştiţi, zice, că eu nu glumesc… mă duc cu plângere, să-l aresteze şi-l bag la

închisoare”.

HLESTACOV: Taci odată, prostule! Ajunge! Du-te, du-te şi spune-i. Ce animal grosolan!

OSIP: Dar mai bine îl chem pe hangiu la dumneata.

HLESTACOV: La ce-mi trebuie hangiul? Du-te tu şi spune-i.

OSIP: Zău aşa, boierule!

HLESTACOV: Bine, du-te, dracu să te ia! Chiamă-l pe stăpân . *(Osip iese)*

SCENA 3

Hlestacov, singur

HLESTACOV: E îngrozitor ce foame mi-e! M-am plimbat puţin, credeam că o să-mi mai scadă

pofta de mâncare. Da de unde! Dracul să-l ia de apetit, nu trece! Dacă nu chefuiam la Penza,

mi-ar fi ajuns banii până acasă. Căpitanul ăla de infanterie mi-a făcut figura… bestia… juca

grozav! Un sfert de ceas am jucat şi m-a lăsat lefter. Cu toate astea, ce n-aş da să mai pot juca cu

el odată. Dar nu s-a ivit ocazia. Ce oraş păcătos! Nici măcar la aprozar nu primeşti nimic pe

datorie. Asta-i de-a dreptul infamie!

(fredonează mai întâi o arie din ”Robert diavolul”, apoi un cântec popular rusesc, iar la sfârşit

ceva care nu seamănă nici cu una nici cu alta) Nu vrea să vină nimeni!

SCENA 4

Hlestacov, Osip, apoi Chelnerul

CHELNERUL: Stăpânul m-a trimis să vă-ntreb ce doriţi.

HLESTACOV: Bună, prietene! Ei, ce mai faci? Sănătos?

CHELNERUL: Slavă Domnului!

HLESTACOV: Ei, ce mai e nou pe la han? Merge totul bine?

CHELNERUL: Da, slavă Domnului, totu-i bine.

HLESTACOV: Sunt mulţi călători**?**

CHELNERUL: Destui.

HLESTACOV: Ascultă, stimabile, până acum nu mi s-a adus încă prânzul.Aşa că, te rog,

grăbeşte-i să vină mai repede, fiindcă după masă am ceva treburi.

CHELNERUL: Dar stăpânul a zis că nu vă mai dă nimic. Ba chiar a vrut să meargă azi să se

plângă primarului.

HLESTACOV: De ce să se plângă? Judecă şi dumneata, stimabile.Cum aşa? Eu doar trebuie să

mănânc. În felul ăsta pot să mă usuc de tot.Vreau foarte tare să mănânc şi nu glumesc când spun

asta.

CHELNERUL: Deci...El a spus: ”Nu-i voi da să mănânce până nu-mi va plăti ce-a consumat”.

Ăsta i-a fost răspunsul.

HLESTACOV: Dar tu fă-l să înţeleagă, convinge-l.

CHELNERUL: Dar eu ce-aş putea să-i spun?

HLESTACOV: Explică-i foarte serios că eu trebuie să mănânc. Banii sunt cu totul

altceva…Dacă unui ţărănoi ca el nu i se-ntâmplă nimic dacă nu mănâncă o zi întreagă, el crede

că toţi sunt la fel! Ce mai noutate!

CHELNERUL: Bine, o să-i spun.

SCENA 5

Hlestacov, singur

HLESTACOV: Adevăru-i că-i nasol de tot dacă nu-mi dă de mâncare. Şi mi-e o foame cum nu

mi-a fost niciodată. Să mai vând oare vreo haină? Poate pantalonii? Nu! Mai bine flămânzesc,

dar ajung acasă în costum. Păcat că Ioachim n-a vrut să-mi închirieze o trăsură. Ce bine era, fir-

ar să fie, să fi ajuns acasă într-o caleaşcă, să fi trecut aşa drăceşte pe la vreun moşier vecin, să fi

tras la scară cu felinarele aprinse, să-l fi avut pe Osip în spate îmbrăcat în livrea! Parcă-i văd cum

se agită toţi: ”Cine e, ce e?” Iar lacheul intră şi anunţă (*se îndreaptă şi-l imită pe lacheu*):” Ivan

Alexandrovici Hlestacov, din Petersburg! Binevoiţi să-l primiţi?” Bădăranii ăştia nici nu ştiu ce-

nseamnă: ”Binevoiţi să-l primiţi?” La ăştia, când vine vre-un moşier necioplit, dă buzna ca un

urs direct în salon. Poate mă apropii de vre-o fiică drăguţică: ”Domnişoară,îmi permiteţi ... ”

(îşi freacă mâinile şi bate din călcâie) Ptiu! (*scuipă)* Mi-e o foame de-mi vine să vomit!

SCENA 6

Hlestacov, Osip, apoi Chelnerul

HLESTACOV: Ei, ce e**?**

OSIP: Aduce prânzul!

HLESTACOV: *(bate din palme sărind uşor pe scaun)* Prânzul! Prânzul! Prânzul!

CHELNERUL: *(cu farfurii şi cu un şervet)* Stapânul vă dă pentru ultima oară.

HLESTACOV: Ce să-ţi spun! Stăpânul, stăpânul! Scuip eu pe stăpânul tău! Ce ai acolo?

CHELNERUL: Supă şi friptură.

HLESTACOV: Cum? Numai două feluri?

CHELNERUL: Numai!

HLESTACOV: Ce tâmpenie! Aşa ceva nu primesc. Du-te şi întreabă-l ce-i cu chestia asta? E

puţin.

CHELNERUL: Nu! Stăpânul zice ca şi aşa e prea mult!

HLESTACOV: Şi de ce ce nu e sos?

CHELNERUL: Sos nu e!

HLESTACOV: Dar de ce nu e? Trecând pe lângă bucătărie, chiar eu am văzut că se găteau

multe feluri. Iar azi dimineaţă doi omuleţi scunzi mâncau batog şi alte bunătăţi.

CHELNERUL: Păi, uneori e, alteori nu e.

HLESTACOV: Cum aşa, nu e?

CHELNERUL: Uite-aşa!

HLESTACOV: Dar batogul, peştele, chiftelele?

CHELNERUL: Astea-s pentru cei mai spălăţei…

HLESTACOV: Eşti un prost!

CHELNERUL: Da!

HLESTACOV: Eşti un porc jegos!... De ce ei mănâncă, iar eu nu? De ce, lua-te-ar dracu, nu pot

şi eu să fiu la fel? Nu sunt şi ei călători, la fel ca şi mine?

CHELNERUL: Se pare că nu!

HLESTACOV: Dar cum sunt ei?

CHELNERUL: Sunt oameni obişnuiţi: din aceia care se ştie că plătesc.

HLESTACOV: Nu vreau să mai vorbesc cu un prost ca tine *(îşi toarnă supa şi începe să*

mănânce) Ce-i cu supa asta? Ai turnat apă chioară: pute doar, n-are nici un gust. Nu vreau supa

asta! Adu-mi altceva!

CHELNERUL: O iau inapoi! Stăpânul a zis: ” Dacă nu-i place cu atât mai bine!”.

HLESTACOV *(punând mâna pe castron):* Ei, ei, ei...las-o, prostule! Să te porţi cu alţii aşa: eu,

frate, sunt din alt aluat, cu mine nu-ţi merge! *(mănâncă)* Doamne, ce supă!

(continuă să mănânce) Cred că nu e om pe lumea asta care să fi mâncat o asemenea supă: în loc

de grăsime plutesc fulgi. *(taie o bucată de găină)* Vai, vai, vai, ce mai găină! Dă-mi friptura!

Osip, vezi că a mai rămas un pic de supă! Iaţi-o ţie. *(taie friptura)* Ce-i cu friptura asta? Asta nu-

i friptură.

CHELNERUL: Dar ce e?

HLESTACOV: Dracu ştie ce e! Numai friptură nu e! Talpă de cizmă prăjită în loc de viţel!

(mănâncă) Bandiţii, canaliile, ca să vezi cu ce te hrănesc.Te dor maxilarele dacă mănânci o

bucată ca asta.(*se scobeşte cu degetu-n dinţi*) Canaliile! Zici că-i scoarţă de copac, nicidecum n-o

pot scoate; o să mi se înnegrească dinţii după o mâncare ca asta. Bandiţii! (*îşi şterge gura cu*

şervetul) Nu mai e nimic?

CHELNERUL: Nimic!

HLESTACOV: Nemernicii! Canaliile! Măcar un pic de sos sau o prăjitură. Şarlatanii! Ştiu doar

să jupoaie călătorii!

(Chelnerul strânge totul de pe masă şi iese împreună cu Osip).

SCENA 7

Hlestacov, apoi Osip

HLESTACOV: Pe bune, parcă n-aş fi mâncat nimic! Zău aşa! Mai rău mi-am stârnit pofta! De-

aş avea ceva mărunţiş să-l trimit la piaţă să ia măcar o franzelă.

CHELNERUL *(intră)* Acolo a venit primarul oraşului şi nu ştiu de ce se interesează şi întreabă

de dumneata.

HLESTACOV: *(speriat):* Naţi-o bună! Ce bestie e şi hangiul ăsta, a şi apucat să se plângă! Dar

dacă într-adevăr mă bagă la închisoare? În fond...dacă procedează cu delicateţe... A, nu, nu, nu

vreau! În oraş e plin de lume şi de ofiţeri, iar eu ca dinadins i-am făcut cu ochiul unei fete de

negustor...Nu, nu vreau...Ş-apoi cum să îndrăznească el aşa ceva? Ce-s eu? Negustor sau

meseriaş? *(îşi face curaj şi se-ndreaptă)* Am sa-i spun direct: ”Cum îţi permiţi dumneata?”

(se mişcă clanţa uşii. Hlestacov, palid, încremeneşte)

SCENA 8

Hlestacov, primarul, Dobcinschi

(Primarul intră, se opreşte, se privesc amândoi speriaţi câteva momente, holbându-se unul la

altul).

PRIMARUL: *(îşi revine puţin şi ia poziţia ”drepţi”)* Am onoarea să vă salut.

HLESTACOV: *(se înclină)* Respectele mele…

PRIMARUL: Vă rog să mă iertaţi…

HLESTACOV: Nu face nimic...

PRIMARUL: Datoria mea, ca primar al acestui oraş, este să am grijă ca toţi călătorii şi oamenii

nobili să n-aibă nici un fel de …

HLESTACOV *(se cam bâlbâie la început, dar spre sfârşit vorbeşte tare)*: Ce era să fac?…. Nu,

nu sunt vinovat!… Zău că am să plătesc… O să-mi trimită bani de acasă. (*Bobcinschi se iţeşte de*

după uşă). El e mai vinovat ca mine: îmi dă o friptură tare ca piatra, iar în supă dracu ştie ce-a

pus că a trebuit s-o arunc pe fereastră! Mă înfometează zile întregi! Ceaiul e foarte ciudat,

miroase a peşte, a ..., numai a ceai nu… Cu ce am păcătuit eu… Asta-i bună!

PRIMARUL: *(foarte timid)* Vă rog să mă iertaţi, dar nu e vina mea. La mine în piaţă e

întotdeauna carne proaspătă. O aduc negustorii din Holmogorî, oameni cumsecade şi liniştiţi. Nu

ştiu de unde-o fi cumparat-o hangiul ăsta… Dar dacă nu vă place aici, permiteţi-mi să vă

propun să mergeţi cu mine în altă locuinţă.

HLESTACOV: Nu, nu vreau! Ştiu eu ce înseamnă altă locuinţă: adică la închisoare! Dar cu ce

drept? Cum îndrăzniţi?... Pe mine? Eu… Eu care…. Sunt funcţionar… din Petersburg! *(tot mai*

curajos) Eu… eu… eu…

PRIMARUL: *(aparte)* Doamne, Dumnezeule! Ce supărat e! … Ştie tot! Afurisiţii de negustori

i-au povestit tot!

HLESTACOV: *(mai îndrăzneţ)* Deşi aţi venit aici cu toată echipa, eu nu plec. Mă duc direct la

ministru *(bate cu pumnul în masă).* Ce credeţi? Ce vă imaginaţi?

PRIMARUL: *(ia poziţie de drepţi tremurând ca varga):* Fie-vă milă ! Nu mă nenorociţi!… Am

nevastă şi copii mici... Nu mă nefericiţi!

HLESTACOV: Nu, nu vreau! I-auzi, asta-i bună! Ce-mi pasă mie dacă dumneata ai nevastă şi

copii! Ăsta e un motiv ca eu să merg la închisoare?! Auzi dumneata!

(*Bobcinschi bagă capul pe uşă, dar se retrage speriat)* Nu, nu, vă foarte mulţumesc! Nu vreau!

PRIMARUL: *(tremurând de frică)*: Din nepricepere, zău că din nepricepere! Insuficienţă

financiară. Judecaţi şi singur: leafa nu-ţi ajunge nici măcar de ceai şi zahăr. Iar dacă am primit

plocoane…ele au fost mici… o nimica toată… de-ale gurii… sau o haină… Cât despre văduva

plutonierului, care acum se ocupă de negustorie, pe care cică am pus s-o bată… asta-i calomnie,

zău, că-i calomnie. Asta au inventat-o duşmanii mei, care sunt în stare să atenteze şi la viaţa mea.

HLESTACOV: Ei şi? Eu n-am nici o treabă cu astea! *(gândindu-se)* Nu-nţeleg de ce-mi vorbiţi

mie de duşmani şi de nu ştiu care văduvă a plutonierului… nevasta plutonierului e cu totul

altceva.... dar pe mine n-o să-ndrăzniţi să mă biciuiţi! Mai e până acolo! Ia te uită la el! Am să

plătesc… am să plătesc! Dar deocamdata nu am ! De aceea şi stau aici, pentru că n-am nici o

copeică!

PRIMARUL: *(aparte)* Subtilă chestie! Auzi cum a cotit-o! Ce-a mai încurcat-o! Să priceapă

cine poate. Nici nu ştii de unde să-l iei.Totuşi nu strică să-ncerc. Fie ce-o fi! Încercarea vină n-

are. *(tare)* Dacă într-adevăr aveţi nevoie de bani, sau de altceva, sunt cu totul la dispoziţia

dumneavoastră, chiar din acest moment. E de datoria mea să ajut călătorii.

HLESTACOV: Daţi-mi, daţi-mi cu împrumut să m-achit imediat cu hangiul. Mi-ar trebui vre-o

două sute de ruble… sau chiar mai puţin…

PRIMARUL: *(dându-i banii)* Exact două sute de ruble. Nu vă obosiţii să-i număraţi.

HLESTACOV: *(ia banii)* Profundele mele mulţumiri. Am să vi-i trimit cum ajung acasă...Nu

ştiu cum mi s-a întâmplat... Văd ca sunteţi un om nobil. Asta-i altă treabă!

PRIMARUL: *(aparte)* Ei *,* slavă Domnului, c-a luat banii.Cred că o să meargă totul ca pe roate!

Mai ales că-n loc de două sute i-am băgat patru.

HLESTACOV: Ei, Osip! *(intră Osip)* Cheamă-l pe chelner încoace! *(primarului şi lui*

Dobcinschi) Dar de ce staţi în picioare, luaţi loc, vă rog! Poftiţi, domnule, luaţi loc!

PRIMARUL: Nu face nimic. Stăm şi în picioare!

HLESTACOV: Vă rog să-mi faceţi plăcerea şi să luaţi loc! Acum văd ospitalitatea şi

sinceritatea firii dumneavostră...Trebuie să recunosc că la început am crezut că aţi venit să

mă…(*lui Dobcinschi)* . Luaţi loc .

(Primarul şi Dobcinschi se aşează. Bobcinschi apare în uşă, trăgând cu urechea.)

PRIMARUL: *(aparte)* Ar trebui să fiu mai îndrăzneţ . El vrea să-l consider㠍 incognito. Foarte

bine, să dăm drumul şi noi la gogoşi. Să ne prefacem că nu ştim deloc ce fel de om e. *(tare)*

Treceam pe-aici în interes de serviciu cu Piotr Ivanovici Dobcinschi, moşier din partea locului;

am intrat anume la han, ca să ne informăm dacă hangiul ăsta se poartă bine cu călătorii. Pentru că

eu nu sunt ca alţi primari… cărora nu le pasă de nimic… eu, pe lângă funcţie, datorită

sentimentelor creştineşti de iubire pentru om , vreau ca orice muritor să fie bine primit. Şi uite că

întâmplarea îmi oferă ca răsplată o cunoştinţă atât de plăcută.

HLESTACOV: Şi eu sunt foarte încântat… Trebuie să recunosc că fără dumneata, cine ştie cât

aş mai fi stat aici… Habar n-aveam cu ce o să plătesc.

PRIMARUL : *(aparte)* Ce să-ţi spun! Nu ştiai cu ce să plateşti! *(tare)* Aş îndrăzni să vă-ntreb:

încotro şi spre ce meleaguri vă-ndreptaţi?

HLESTACOV: În gubernia Saratov, la moşia mea.

PRIMARUL: *(aparte, ironic)* În gubernia Saratov! I-auzi! Şi nici măcar nu roşeşte! Cu el

trebuie să fim cu ochii în patru. *(tare)* Bună treabă v-aţi apucat să faceţi ! Iar în privinţa

drumului, se spune că pe de o parte sunt neplăceri cu întârzierea cailor, iar pe de altă parte e şi o

distracţie pentru minte. Bănuiesc, că faceţi o călătorie de plăcere?

HLESTACOV: Nu! M-a chemat tata! S-a cam supărat bătrânul că n-am obţinut mare lucru la

Petersburg! El crede că de îndată ce ai venit, ţi-au şi pus ordinul Sfântul Vladimir pe piept. Eu l-

aş trimite pe el să se-nghesuie prin cancelarie.

PRIMARUL: *(aparte)* Ca să vezi ce gogoşi toarnă. L-a băgat chiar şi pe taică-său. *(tare)* Şi pe

mult timp plecaţi?

HLESTACOV: Ca să fiu sincer, nu ştiu! Tatăl meu e un bătrân încăpăţânat şi prost ca noaptea.

Am să i-o spun direct: fă ce vrei, dar eu nu pot trăi fără Petersburg. De ce să-mi distrug viaţa

printre mujici! Azi sunt alte cerinţe, sufletul meu e însetat de civilizaţie.

PRIMARUL: *(aparte)* Bine a mai adus-o din condei! Minte, minte fără nici o jenă. La cât de

strâns cu uşa arată, l-ai putea distruge cu o unghie. Dar aşteaptă tu, o să te fac eu să spui şi ce

vrei şi ce nu vrei *(tare)*. Foarte corect aţi binevoit să remarcaţi! Ce poţi să faci într-o fundătură?

De exemplu, chiar aici în târguşorul nostru! Nu dormi nopţile, te străduieşti pentru ţară, nu cruţi

nimic, dar recompensa nu se ştie când o sa vie… *(se uită prin cameră)* Pare cam umedă camera

asta?

HLESTACOV: Urâtă cameră şi are nişte ploşnite cum n-am mai văzut până acum. Parc-ar fi

câini, aşa te muşcă.

PRIMARUL: Vai de mine! Un călător atât de distins să rabde aşa ceva? Şi încă de la cine? De

la nişte ticăloase de ploşniţe, care nici n-ar fi trebuit să se nască. E şi prea mult întuneric în

camera asta, nu?

HLESTACOV: Da, foarte întuneric! Stăpânul şi-a făcut un obicei să nu pună lumânări. Vrei

uneori să faci ceva, să citeşti sau îţi vine inspiraţia să compui ceva…Dar nu poţi: e întuneric,

întuneric beznă.

PRIMARUL: Aş îndrazni să vă rog… dar nu… nu sunt demn…

HLESTACOV: Ce anume?

PRIMARUL: Nu, nu, nu sunt demn! Nu sunt demn!

HLESTACOV: Dar despre ce este vorba?

PRIMARUL: Aş îndrazni… La mine acasă este o cameră minunată pentru dumneavoastră.

Luminoasă, liniştită… Dar nu... Recunosc că asta ar fi o cinste prea mare… Vă rog să nu vă

supăraţi. Din naivitate v-am oferit, vă rog să mă credeţi.

HLESTACOV: Dimpotrivă... daţi-mi voie …cu multă plăcere. Mi-ar fi mult mai plăcut să

locuiesc într-o casă particulară decât în cârciuma asta.

PRIMARUL: Vai, ce fericit aş fi! Dar nevastă-mea ce-o să se bucure! Vedeţi, asta-i firea mea!

De mic copil am fost ospitalier… Mai ales când oaspetele e o persoană cultă. Să nu credeţi că

spun asta ca să vă măgulesc! N-am acest pacat! V-o spun din toată inima.

HLESTACOV: Vă mulţumesc nespus! Nici mie nu-mi plac oamenii prefăcuţi. Îmi place foarte

mult sinceritatea şi prietenia dumitale . Şi recunoscsc că nici n-aş pretinde nimic altceva decât

un singur lucru: devotament şi respect. Respect şi devotament.

SCENA 9

Aceiaşi, Chelnerul, însoţit de Osip. Bobcinschi îşi bagă capul pe uşă.

CHELNERUL: Aţi binevoit să mă chemaţi?

HLESTACOV: Da! Adu-mi nota!

CHELNERUL: V-am mai dat şi adineaori o notă!

HLESTACOV: Nu mai ţin minte socotelile tale prosteşti. Zi cât e de plată?

CHELNERUL: În prima zi aţi binevoit să serviţi o masă completă. A doua zi aţi luat ca gustare

numai batog. Iar de-atunci aţi mâncat numai pe datorie.

HLESTACOV: Prostul! S-a apucat să calculeze! Cât face în total?

PRIMARUL: Vă rog să nu vă faceţi griji, el poate să mai aştepte. *(Chelnerului)* Ieşi afară! O să

ţi se aducă banii!

HLESTACOV: Într-adevăr! Bună idee! *(Ascunde banii.Chelnerul iese, Bobcinschi îşi bagă*

capul pe uşă).

SCENA 10

Primarul, Hlestacov, Dobcinschi.

PRIMARUL: N-aţi dori să vizitaţi acum câteva instituţii din oraşul nostru? Aşezămintele de

binefacere, de exemplu, sau altele!

HLESTACOV: Dar ce e acolo?

PRIMARUL: Pur şi simplu să vedeţi cum merg treburile pe la noi... dacă e totul în ordine…

HLESTACOV: Cu multă plăcere! Sunt gata!

(Bobcinschi îşi bagă capul pe uşă)

PRIMARUL: De asemenea, dacă veţi binevoi, trecem de acolo şi pe la şcoală, ca să vedeţi

metoda după care se predau la noi ştiinţele.

HLESTACOV: Mă rog, mă rog!

PRIMARUL: Dupa aceea, dacă o să vreţi o să vizităm arestul şi închisorile orăşeneşti. Ca să

vedeţi cum sunt trataţi la noi infractorii.

HLESTACOV: Dar de ce la închisoare? Mai bine să vizităm aşezămintele de binefacere.

PRIMARUL: Cum doriţi ! Cum intenţionaţi să mergeţi: cu trăsura dumneavoastră, sau cu mine

în droşca mea?

HLESTACOV: Prefer să merg cu droşca dumneavoastră.

PRIMARUL: *(lui Dobcinschi)* Atunci, Piotr Ivanovici, dumneata nu mai ai loc.

DOBCINSCHI: Nu-i nimic, eu merg şi aşa.

PRIMARUL: (*încet lui Dobcinschi)* Auziţi: daţi fuga repede, dar repede, într-un suflet şi duceţi

două bileţele: unul lui Zemleanica la aşezămintele de binefacere şi altul nevestei mele.

(lui Hlestacov) Aş putea să îndrăznesc să cer permisiunea să scriu în prezenţa dumneavoastră

câteva cuvinte soţiei mele ca să se pregătească pentru primirea distinsului oaspete?

HLESTACOV: Vai, dar de ce? De altfel, cerneală e aici… numai hârtie nu ştiu de unde să

luăm… Poate nota asta?

PRIMARUL: Voi scrie aici *(scrie, vorbind singur)* Să vedem cum o să meargă treaba după o

gustare şi după o sticluţă pântecoasă! Am o Madera din pivniţa guberniei. Nu e prea arătoasă, dar

doboară şi-un elefant.Numai să aflu cu cine am de a face şi cât de mult trebuie să mă feresc de el.

(Îi dă scrisoarea lui Dobcinschi, care se apropie de uşă. În acest moment uşa cedează şi

împreună cu ea cade şi Bobcinschi, care trăgea cu urechea. Exclamaţii generale. Bobcinschi se

ridică.)

HLESTACOV: Ce e? V-aţi lovit cumva?

BOBCINSCHI: Nu-i nimic, nu-i nimic! Nu s-a întâmplat nimic grav. Mi-am zdrelit puţin nasul.

O să dau o fugă până la Hristian Ivanovici să-mi lipească un plasture şi va trece numaidecât.

PRIMARUL: *(mustrându-l cu un gest pe Bobcinschi, lui Hlestacov)* N-are nimic! Vă rog să

poftiţi ! O să-i spun servitorului dumneavoastră să mute geamantanul! *(lui Osip)* Amice, mută tot

la mine acasă. La primar. Îţi arată oricine. Poftiţi … vă rog… *(Îi face loc lui Hlestacov, iese după*

el, se-ntoarce în uşă şi îl dojeneşte pe Bobcinschi) Iar dumneata chiar nu-ţi puteai găsi alt loc

unde să cazi?! Şi te-ai şi întins, ca dracu ştie ce! (*iese, urmat de Bobcinschi).*

Cortina cade.

ACTUL III

Decorul actului I

SCENA 1

(Ana Andreevna şi Maria Antonovna stau la fereastră aşa cum au rămas la sfârşitul actului I.)

ANA ANDREEVNA: Poftim! De mai bine de-o oră stăm şi aşteptăm! Şi asta numai din pricina

cochetăriei tale prosteşti. Trebuia să te mai fandoseşti, deşi erai complet îmbrăcată… Nu trebuia

să te ascult deloc. Ce ciudă mi-e! Şi ca dinadins, nu-i nici un suflet prin preajmă! Zici că au

murit cu toţii!

MARIA ANTONOVNA : Lasă, mamiţo, în câteva minute o să aflăm totul**.** Avdotia trebuie să

vină în curând. *(se uită pe geam, ţipă)* Mamiţo,mamiţo, vine cineva, e-n capătul străzii!

ANA ANDREEVNA : Unde vine? Tu tot timpul ai tot felul de fantezii. Da, da, chiar vine. Dar

cine e? Mic de statură...în frac...Cine să fie? Ah! Ce ciudă mi-e! Cine totuşi ar putea fi?

MARIA ANTONOVNA : E Dobcinschi, mamiţo.

ANA ANDREEVNA : Care Dobcinschi? Mereu ţi se năzare câte ceva... Nu-i deloc Dobcinschi.

(face semn cu batista) Hei, dumneata, vino-ncoace! Mai repede!

MARIA ANTONOVNA : Zău, mamiţo, e Dobcinschi.

ANA ANDREEVNA : Ei, poftim, o faci intenţionat numai ca să mă contrazici. Dacă-ţi spun că

nu e Dobcinschi.

MARIA ANTONOVNA : Dar ce e? Ce e, mamiţo? Vedeţi că-i Dobcinschi.

ANA ANDREEVNA : Păi da, Dobcinschi, acum văd. Şi pentru asta mă contrazici? *(strigă la*

fereastră) Mai repede, mai repede! Ce încet mergeţi! Ei, ce e? Unde-s? A? Dar vorbiţi din stradă;

ce- are a face? Ce? E foarte dur? A? Şi bărbatu-meu? Bărbatu-meu? (*îndepărtându-se puţin de la*

fereastră,cu ciudă) Ce prost poate fi: nu scoţi o vorbă de la el până nu intră în cameră !

SCENA 2

Aceiaşi şi Dobcinschi

ANA ANDREEVNA: Ei, poftim, spune şi dumneata: nu ţi-e ruşine? Mă bazam pe dumneata ca

pe un om cumsecade. Dar ei au plecat cu toţii şi dumneata după ei. Iar eu de atunci nu pot să aflu

de la nimeni nimic. Nu ţi-e ruşine? Ţi i-am botezat şi pe Vanecica şi pe Lizanica, iar dumneata

uite cum ai procedat cu mine!

DOBCINSCHI: Zău, cumătră dragă, aşa am alergat să-mi prezint omagiile, că de-abia îmi trag

sufletul. Omagiile mele, Maria Antonovna!

MARIA ANTONOVNA: Bună ziua, Piotr Ivanovici!

ANA ANDREEVNA: Ei, ce e? Hai, hai, povesteşte: ce-i şi cum e pe acolo?

DOBCINSCHI: Anton Antonovici ţi-a trimis un bileţel.

ANA ANDREEVNA: Bine, bine. Dar el ce e? General?

DOBCINSCHI: Nu, nu e general, dar nici mai prejos nu e! Ce maniere şi ce cultură!

ANA ANDREEVNA: Aha! Vasăzică e chiar ăla despre care i s-a scris lui bărbatu-meu?

DOBCINSCHI: El, în persoană. Eu l-am descoperit primul, eu şi cu Piotr Ivanovici**.**

ANA ANDREEVNA: Ei, hai, povesteşte: ce şi cum?

DOBCINSCHI: Slavă Domnului, acuma totu-i bine. La început l-a luat pe Anton Antonovici un

pic cam tare. Era supărat şi zicea că la han totul e foarte rău, că nu se va muta la primar şi că nu

vrea să intre la închisoare pentru el. Dar după ce şi-a dat seama de nevinovăţia lui Anton

Antonovici , stând de vorbă cu el, imediat şi-a schimbat părerea şi slavă Domnului totul a decurs

bine. Acum au plecat să viziteze aşezămintele de binefacere...Recunosc că la început Anton

Antonovici se gândea să nu fi fost vreun denunţ şi să-ţi spun drept şi eu mă cam speriasem.

ANA ANDREEVNA : Dar dumitale de ce să-ţi fie frică, doar nu eşti funcţionar?

DOBCINSCHI: N-are a face.Ţi-e cam frică atunci când vorbeşte un demnitar.

ANA ANDREEVNA: Ei, toate astea sunt prostii. Mai bine spune-mi cum arată? E tânăr sau

bătrân?

DOBCINSCHI: Tânăr.E un bărbat tânăr de vreo douăzeci şi trei de ani, dar vorbeşte ca un

bătrân:”Da, desigur, zice, mă voi duce şi acolo, şi acolo...” **(** *gesticulează)* Ce bine vorbea! ”Mie,

zice, îmi place să scriu, să citesc, dar mă deranjează că în cameră e cam întuneric”.

ANA ANDREEVNA : Dar cum e? Blond sau brunet?

DOBCINSCHI: Mai degrabă şaten. Şi are nişte ochi ageri, ca două scântei care te fac să te

fâstâceşti.

ANA ANDREEVNA: Şi el ce-mi scrie în bileţel? (*citeşte*) „Sufleţelule, mă grăbesc să-ţi

comunic că situaţia mea n-a fost deloc îmbucurătoare, dar cu ajutorul milei cereşti şi pentru doi

castraveţi muraţi şi jumătate de porţie de icre -o rublă şi douăzeci şi cinci de copeici ...*(se opreşte*

din citit) Nu-nţeleg nimic. Ce au a face icrele şi castraveţii muraţi?

DOBCINSCHI: Ah! Anton Antonovici în grabă a scris pe o hârtie oarecare...era o notă.

ANA ANDREEVNA : Ah, da, aşa e.(*continuă să citească*) „...dar cu ajutorul milei cereşti se

pare că totul se va termina cu bine. Pregăteşte repede o cameră pentru distinsul oaspete. Cea

lipită cu hârtii galbene. Cu masa de prânz nu te osteni, pentru că vom lua o gustare la Artemii

Filipovici, la aşezămintele de binefacere.Vin, însă ,comandă cât mai mult. Spune-i negustorului

Abdulin să trimită din cel mai bun, că de nu îi întorc toată pivniţa cu susu-n jos. Sărutându-ţi

mânuţa, sufleţelule, ramân al tău Anton Scvoznic Dmuhanovschi.” Doamne Dumnezeule, să ne

grăbim! Cine-i acolo? Mişca?

DOBCINSCHI *: (aleargă şi strigă la uşă)* Mişca? Mişca? Mişca?

(Intră Mişca).

ANA ANDREEVNA: Ascultă, du-te repede la negustorul Abdulin...aşteaptă, o să-ţi dau un

bileţel (*se aşează la masă, scrie un bileţel, continuând să vorbească*) Bileţelul ăsta îl dai

vizitiului Sidor ca să i-l ducă negustorului Abdulin şi s-aducă de acolo vin. Iar tu du-te imediat şi

aranjează camera pentru oaspete. Să se pună un pat, lavoar şi tot ce trebuie.

DOBCINSCHI: Ana Andreevna, eu plec cât mai repede să văd cum decurge inspecţia.

ANA ANDREEVNA: Du-te, du-te, eu nu te reţin!

SCENA 3

Ana Andreevna, Maria Antonovna

ANA ANDREEVNA: Ei, Maşenica, acum trebuie să ne gândim la toaletele noastre. Ăsta-i un

tip din capitală. Şi, ferească Dumnezeu, nu cumva să ne ironizeze. Pe tine cel mai bine te-ar

prinde rochia albastră cu volănaşe.

MARIA ANTONOVNA: Pfui, mamiţo, albastră?…Nu-mi place deloc. Mai bine îmi pun rochia

înflorată.

ANA ANDREEVNA: Înflorată! Vorbeşti numai ca să mă contrazici. Rochia albastră te prinde

mult mai bine. Mai ales că eu vreau să mă-mbrac cu rochia galben- pai ; mor după galben- pai.

MARIA ANTONOVNA: Ah, mamiţo, dar galben-pai nu-ţi vine bine.

ANA ANDREEVNA: Mie nu-mi vine bine galben- pai?

MARIA ANTONOVNA: Nu-ţi vine, mamiţo, îţi jur pe ce vrei !Pentru galben- pai trebuie să ai

ochii negri.

ANA ANDREEVNA: Ei, asta-i bună! Şi ochii mei nu sunt negri? Sunt chiar negri de tot! Ce

prostii poţi să spui? Cum să nu fie negri dacă şi atunci când îmi dau în cărţi, mă pun întotdeauna

de verde.

MARIA ANTONOVNA: Ah, mamiţo, dumneata eşti mai degrabă de roşu!

ANA ANDREEVNA: Prostii! Spui numai prostii! Niciodată n-am fost de roşu! *(iese grabită cu*

Maria Antonova, continuă să vorbească: ”Auzi, ce-i trece prin cap! Damă de roşu! Eu sunt

dama de verde! Dumnezeu ştie ce mai înseamnă şi asta!” După ce ele au ieşit, de după uşă

Mişca aruncă gunoiul. Pe altă uşă intră Osip cu valiza pe cap).

SCENA 4

Mişca, Osip

OSIP : Unde să-l duc ?

MISCA: Pe aici, nenicule, pe aici!

OSIP: Stai puţin, să mă odihnesc un pic. Ah, amărâtă viaţă! Când ai burta goală, orice povară e

grea.

MIŞCA: Ia spune, nenicule, generalul vine în curând ?

OSIP: Care general?

MIŞCA: Stăpânul dumitale!

OSIP : Stăpânul meu? Păi, ce general e el?

MIŞCA: Nu e general?

OSIP: General! Dar… altfel.

MIŞCA: Adică, e mai mic ori mai mare decât un general adevărat?

OSIP: Mai mare.

MIŞCA: I-auzi! De-aia se agită toţi ai noştri.

OSIP: Ascultă, băiete. Văd că eşti isteţ, pregăteşte-mi ceva de mâncare..

MIŞCA: Păi, pentru dumneata, nenicule, încă nu e gata nimic. Mâncare de-a noastră, de fiecare

zi, n-o să-ţi placă. Când o să mănânce stăpânul dumitale, o să ţi se dea din aceeaşi mâncare.

OSIP: Dar ce mâncare aveţi de fiecare zi?

MIŞCA: Ciorbă, terci şi gogoşi.

OSIP: Adu-ncoa! Ciorbă, terci şi gogoşi! Nu-i nimic! O să mâncăm de toate. Ei, hai să ducem

geamantanul. Mai e şi pe-acolo o ieşire?

MIŞCA : Da. *(Ies amândoi cu geamantanul pe o uşă laterală).*

SCENA 5

Sergenţii deschid ambele canaturi ale uşilor. Intră Hlestacov, după el primarul, apoi

administratorul aşezămintelor de binefacere, inspectorul şcolar, Dobcinschi şi Bobcinschi, cu

plasturele pe nas. Primarul le arată sergenţilor o hârtie aruncată pe jos. Aştia se reped s-o

ridice, lovindu-se unul de altul.

HLESTACOV: Frumoase instituţii. Îmi place că în oraşul dumneavoastră călătorilor li se arată

totul. În alte oraşe nu mi s-a arătat nimic.

PRIMARUL: În alte oraşe, îngăduiţi-mi să remarc, primarii şi funcţionarii publici se preocupă

mai mult de propriile interese. Aici, însă, s-ar putea spune, că nu există altă preocupare decât să

fim în atenţia conducerii prin decenţă şi vigilenţă.

HLESTACOV: Masa a fost foarte bună.Am mâncat pe săturate. Aşa se mănâncă aici în fiecare

zi?

PRIMARUL: Mai ales când avem un oaspete aşa de plăcut.

HLESTACOV: Îmi place să mănânc.De aia trăim pe lumea asta ca să culegem roadele plăcerii.

Cum se numeşte peştele ăla?

ARTEMII FILIPOVICI: (*apropiindu-se***)** Labardan.

HLESTACOV: Foarte bun. Dar unde am mâncat? Doar nu la spital?

ARTEMII FILIPOVICI: Ba da. La aşezămintele de binefacere.

HLESTACOV: Mi-amintesc, mi-amintesc, parcă erau şi nişte paturi. Şi bolnavii? S-au

însănătoşit? Erau cam puţini bolnavi.

ARTEMII FILIPOVICI: Au mai rămas vreo zece, nu mai mult. Restul s-au însănătoşit. Aşa se-

ntâmplă la noi, astea-s regulile. Poate o să vi se pară incredibil, dar de când am preluat eu

conducerea , toţi se însănătoşesc ca muştele. Nici n-apucă bolnavul să intre bine în spital că s-a

şi însănătoşit. Şi nu atât datorită medicamentelor, cât datorită cinstei şi ordinii.

PRIMARUL: Mare, aş îndrăzni să vă spun, e bătaia de cap pentru un primar. Câte treburi sunt

de făcut! Mă refer la curăţenie, lucrări publice, reparaţii... Într-un cuvânt: şi cel mai deştept om ar

fi în dificultate. Însă mulţumită lui Dumnezeu, la noi totul merge bine. Alt primar s-ar gândi la

câştigul său; eu, însă, vă rog să mă credeţi, şi când mă culc îmi spun: ”Doamne Dumnezeule,

cum aş putea să fac să vadă conducerea râvna mea şi să fie mulţumită?” Dacă o să mă

răsplătească sau nu- e alegerea ei. Eu, în schimb, o să fiu cu inima împăcată. Când ştiu că-n oraş

totu-i în ordine, că străzile-s măturate, că arestaţii sunt ţinuţi bine, că beţivi sunt tot mai puţini -

nu-mi trebuie nimic mai mult. Jur că nici măcar onoruri nu vreau. Desigur ele sunt ademenitoare,

dar în faţa virtuţii totul nu e decât vanitate şi deşertăciune.

ARTEMII FILIPOVICI: I-auzi, cum le mai toarnă, trântorul! I-a dat Dumnezeu talentul ăsta!

HLESTACOV: Foarte adevărat! Şi mie-mi place uneori să mă-nalţ în sferele înalte ale gândirii.

Atunci scriu proză sau chiar versuri.

BOBCINSCHI: (*lui Dobcinschi* **)** Corect, foarte corect, Piotr Ivanovici! Cum vorbeşte...Se vede

că-i un om învăţat.

HLESTACOV: Dar, spuneţi-mi, vă rog: ceva distracţii aveţi pe aici? Să zicem, reuniuni, unde să

joci, de exemplu, o partidă de cărţi?

PRIMARUL: *(aparte*) Ehe, ştim noi, porumbelule la ce faci aluzie .*(tare)* Doamne păzeşte! Aici

nici nu se pomeneşte de aşa ceva. Eu nu m-am atins niciodată de o carte. Nici nu ştiu cum se

joacă. Nici măcar să le privesc nu pot. Iar dacă mi se-ntâmplă să zăresc să zicem un popă de

caro, sau altă carte, mi se face aşa de rău de-mi vine să scuip. Mi s-a întâmplat odată, distrându-i

pe copii, să construiesc un castel din cărţi.Toată noaptea le-am visat după aia, blestematele!

Dumnezeu cu ele! Cum să-ţi pierzi preţiosul timp cu aşa ceva!

LUCA LUCHICI: (*aparte***)** Ticălosul! Dar pe mine m-a jecmănit ieri de–o sută de ruble!

PRIMARUL: Mai bine utilizez timpul ăsta în folosul statului.

HLESTACOV: Să ştiţi că n-aveţi dreptate...Totul depinde din ce punct de vedere priveşti

lucrurile. Dacă, de exemplu, cineva pasează când trebuie să liciteze...ei, atunci se-nţelege...Nu,

nu vorbiţi aşa, uneori e foarte tentant să joci...

SCENA 6

Aceiaşi, Ana Andreevna, Maria Antonovna

PRIMARUL: Aş îndrăzni să vă prezint familia mea: soţia şi fiica mea.

HLESTACOV: *(înclinându-se)* Ce fericit sunt, doamnă, că am plăcerea de a vă vedea.

ANA ANDREEVNA: Pentru noi e şi mai mare fericirea de a vedea o persoană atât de distinsă.

HLESTACOV: *(afectat)* Îngăduiţi-mi, doamnă, dar e tocmai contrariul: fericirea mea e mai

mare .

ANA ANDREEVNA: Cum se poate, domnule! Spuneţi aşa numai din politeţe. Vă rog să luaţi

loc.

HLESTACOV: Doamnă, să stau în picioare lângă dumneavoastră e o adevărată fericire, dar

dacă dumneavoastră doriţi neapărat, mă aşez. Cât sunt de fericit că stau în sfârşit lângă

dumneavoastră.

ANA ANDREEVNA: Mă iertaţi, dar nu îndrăznesc să cred că aceste cuvinte mi se adresează

mie…Şi cred că, după capitală, voiajul vi s-a părut foarte neplăcut..

HLESTACOV: Foarte neplăcut! Obişnuit să trăiesc în lumea bună… comprenez-vous…şi dintr-

odată să mă pomenesc pe drum în hanuri murdare, într-o ignoranţă totală... recunosc că dacă n-

ar fi intervenit un prilej aşa de fericit care să… *(o priveşte pe Ana Andreevna cu un aer afectat)*

mă recompenseze pentru toate...

ANA ANDREEVNA: Într-adevăr, trebuie să fi fost foarte neplăcut pentru dumneavoastră.

HLESTACOV: Da, doamnă, dar acest moment e foarte plăcut pentru mine…

ANA ANDREEVNA: Vai, domnule, prea multă cinste… nu merit asta…

HLESTACOV: De ce nu meritaţi?

ANA ANDREEVNA: Eu… trăiesc într-un sat…

HLESTACOV: Dar şi satul îşi are colinele sale, râuleţele sale… E drept, că nu se poate compara

cu Petersburgul! Ah! Petersburgul! Ce viaţă! Dumneavoastră poate credeţi că eu sunt un simplu

conţopist? Nu! Sunt bun prieten cu directorul. Uite aşa mă bate pe umăr şi-mi zice: ”Hai, frate

dragă , să luăm masa împreună!” Trec pe la departament numai aşa, câteva minute, ca să spun:

”Să se facă asta aşa şi asta aşa”. Iar conţopistul, ca un şoarece, începe cu peniţa…scârţ, scârţ! Şi

se pune pe scris. Au vrut să mă facă şef de birou… dar m-am gandit: la ce-mi trebuie?! Şi

portarul aleargă pe scări cu peria după mine.” Daţi-mi voie, Ivan Alexandrovici, să vă curăţ

cizmele ! ” *(către primar)* Dar de ce staţi în picioare, domnilor, luaţi loc, vă rog !

PRIMARUL: *(toţi împreună)* După grad, pot să rămân în picioare.

ARTEMII FILIPOVICI: *(toţi împreună)* Stăm şi în picioare.

LUCA LUCHICI: *(toţi împreună)* Nu vă deranjaţi, vă rog!

HLESTACOV: Să lăsăm gradele, domnilor! Vă rog luaţi loc .*(se aşează primarul apoi toată*

lumea) Mie nu-mi plac ceremoniile. Dimpotrivă, fac tot ce pot să nu atrag atenţia, să mă strecor

neobservat. Dar nu reuşesc deloc asta, chiar deloc. Cum apar undeva, numai ce auzi: ”Iată, se

spune, vine Ivan Alexandrovici!” Odată am fost luat chiar drept comandantul şef. Au ieşit

soldaţii să-mi dea onorul. Apoi ofiţerul, care mă cunoştea bine, mi-a spus: ”Ştii frate, că te-am

luat de-a binelea drept comandantul şef ?! ”

ANA ANDREEVNA: I-auzi !

HLESTACOV: Câte actriţe frumoase cunosc! Şi eu am scris diferite vodeviluri... Cu literaţii

mă-ntâlnesc des! Sunt prieten bun cu Puşkin. Uneori îi zic: ”Ce mai faci, frate Puşkin?” -„Ce să

fac? răspunde el. - Aşa şi aşa...” Original tip.

ANA ANDREEVNA: Deci şi dumneavoastră scrieţi?! Ce plăcut trebuie să fie pentru un scriitor.

Probabil că publicaţi şi în reviste? Nu ?

HLESTACOV: Da! Scriu şi la reviste. Am publicat, de altfel, multe opere: Nunta lui Figaro,

Robert Diavolul, Norma. Nici nu mai ţin minte titlurile. Şi totul, dintr-o întâmplare. Eu nu

vroiam să scriu, dar direcţia teatrului mi-a spus: "Te rugăm, frate, scrie-ne ceva!" Am stat şi m-

am gândit…"Bine frate, am să scriu". Şi pe loc, într-o singură seară, se pare că am scris tot. Pe

toţi i-am uimit. Ideile îmi vin cu o uşurinţa neobişnuită…Tot ce a apărut sub semnătura baron

Brambeus: "Fregata Speranţei" şi „Telegraful moscovit"...e scris de mine.

ANA ANDREEVNA: Deci, dumneavoastră eraţi Brambeus?

HLESTACOV: Bineînţeles! Eu le corectez tuturor articolele. Smirdin îmi plăteşte pentru asta

patruzeci de mii.

ANA ANDREEVNA: Atunci, probabil că şi "Iurii Miloslavschi" e tot opera dumneavoastră?

HLESTACOV: Da, e opera mea.

MARIA ANTONOVNA: Mamiţo, dar acolo scrie că autorul e domnul Zagoschin.

ANA ANDREEVNA: Puteam să jur că şi aici mă vei contrazice.

HLESTACOV: Ah, da! E adevărat! Cu siguranţă e de Zagoschin. Dar mai e un ”Iurii

Miloslavschi”, care e a mea.

ANA ANDREEVNA: Ei! Eu, cu siguranţă, pe al dumneavoastră l-am citit! Ce bine-i scris!

HLESTACOV: Eu recunosc că literatura e viaţa mea. Casa mea e prima în Petersburg. Aşa-i şi

cunoscută: casa lui Ivan Alexandrovici. (*adresându-se tuturor*) Când veniţi prin Petersburg vă

rog să-mi faceţi plăcerea să treceţi pe la mine. Dau chiar şi baluri.

ANA ANDREEVNA: Îmi imaginez cât gust şi câtă strălucire trebuie să fie la balurile astea!

HLESTACOV: Vai, n-o să vă vină să credeţi! Ofer, de exemplu, la masă pepene verde care

costă şapte sute de ruble. Supa, gata turnată în oală, o aduc direct cu vaporul de la Paris, când

ridici capacul iese un abur cum nu mai e pe lume. În fiecare zi merg la bal. S-a format deja

echipa noastră de whist: ministrul de externe, ambasadorul Franţei, ambasadorul Angliei,

ambasadorul Germaniei şi eu. Şi atâta jucăm până cădem rupţi de oboseală. Când ajung acasă,

urc în grabă scările până la etajul al patrulea, de-abia apuc să-i strig bucătăresei: ”Mavruşca ia

mantaua...” Vai, dar ce tot îndrug! Am şi uitat că stau la parter. Numai scara mea cât

costă...Nimic mai interesant decât să vezi anticamera mea înainte de a mă fi sculat: stau conţii şi

prinţii grămadă la uşa mea şi şoptesc între ei, ca bondarii, nu auzi decât: jjjjjjj. Uneori chiar

ministrul... *(primarul şi ceilalţi funcţionari se ridică emoţionaţi la cuvântul ăsta).* Chiar şi pe

colete mi se scrie: „Excelenţei sale”.Un timp chiar am condus departamentul. Şi ce-i ciudat e că

directorul plecase. Unde a plecat? Nu ştia nimeni. Se-nţelege, că umblau tot felul de zvonuri:

Cum? Ce? Cine să-i ţină locul? Printre generali s-au găsit mulţi amatori, dar cum se apucau de

treabă vedeau că nu e chiar aşa uşor. Aşa, la prima vedere părea uşor, dar când să facă ceva- se

vedea că era al dracului de greu. Când şi-au dat seama că nu mai era nimic de făcut, au venit la

mine. Şi chiar din clipa aceea au început să alerge pe toate străzile curieri, curieri şi curieri! Vă

puteţi imagina dacă numai curieri erau treizeci şi cinci de mii! Vă daţi seama ce situaţie! ”Ivan

Alexandrovici, du-te şi preia conducerea departamentului!” Eu recunosc că la început puţin m-

am fâstâcit, am ieşit în halat. Am vrut să refuz, dar m-am gândit că o să ajungă până la urechile

împăratului! M-am gândit şi la foaia calificativă!…”Daţi-mi voie, domnilor, accept funcţia,

accept, fie ce-o fi, zic, accept! Numai ţineţi-vă bine acum! Las pe mine!…” Şi, într- adevar, se-

ntâmpla să trec prin departament…şi ce să vă mai spun…parcă era cutremur de pământ.

Tremurau toţi ca varga *(toţi tremură de frică, în frunte cu primarul. Hlestacov se-nfierbântă şi*

mai mult) Mie nu-mi place gluma! I-am băgat pe toţi în sperieţi! Până şi consiliului de stat îi e

frică de mine. Şi într-adevar, aşa sunt eu! Mie nu-mi pasă de nimeni! Le spun tuturor deschis:

”Eu mă cunosc pe mine, ştiu cât pot!” Mă duc peste tot, peste tot, la palat sunt zilnic. Azi,

mâine mă fac feldmareşal. *(alunecă, e gata să cadă, dar îl sprijină funcţionarii cu mult respect)*

PRIMARUL: (*se apropie, tremurând ca varga, vorbeşte greu***)** Ex...exce...exce...

HLESTACOV: (*repezit şi tăios***)** Ce e?

PRIMARUL: Exce...exce...

HLESTACOV: (*la fel*) Ce prostii! Nu-nţeleg nimic!

PRIMARUL: Exce...exce...lenţă, nu doriţi să vă odihniţi? E gata şi camera, şi tot ce trebuie.

HLESTACOV: Să mă odihnesc! Prostii! Mă rog, sunt gata să mă odihnesc! Masa, domnilor, a

fost grozavă!…Sunt mulţumit, sunt mulţumit! (*declamând)* Labardan….Labardan!…

(iese, urmat de primar).

SCENA 7

Aceiaşi, fără Hlestacov şi primar

BOBCINSCHI: *(lui Dobcinschi):* Ăsta da om, Piotr Ivanovici. Uite ce-nseamnă să fii om. În

viaţa mea n-am fost în preajma unei persoane atât de importante. Era să mor de frică. Dumneata

ce crezi, Piotr Ivanovici? Ce funcţie ar putea să aibă?

DOBCINSCHI: Ma gândesc că ar putea fi aproape general…

BOBCINSCHI: Iar eu mă gândesc că un general nu-i ajunge nici la degetul cel mic. Sau dacă e

general, e cel puţin general şef! N-ai auzit cum s-a purtat cu consiliul de stat? Hai repede să le

povestim totul lui Ammos Feodorovici şi lui Corobchin. Rămâi cu bine, Anna Andreevna.

DOBCINSCHI: Ramâi cu bine, cumătră! *(ies amândoi)*

ARTEMII FILIPOVICI: *(către Luca Luchici)* Te-apucă pur şi simplu spaima! Şi nici nu ştii de

ce! Şi noi care nici măcar nu ne-am îmbrăcat uniforma! Dacă atunci când s-o trezi trimite un

raport la Petersburg? *(iese îngândurat împreună cu inspectorul şcolar, spunând:)* Rămâi cu bine,

doamnă!

SCENA 8

Ana Andreevna, Maria Antonovna

ANA ANDREEVNA: Ah, ce om plăcut!

MARIA ANDREEVNA: Ah! Ce drăguţ!

ANA ANDREEVNA: Şi ce purtări alese! Se vede imediat că-i om de capitală! Manierele şi

toate celelalte!…Vai, ce bine ! Mor după astfel de tineri. Înnebunesc după ei….Şi-am observat

că şi eu i-am plăcut foarte mult. Nu-şi lua ochii de la mine!

MARIA ANTONOVNA: Vai, mamiţo, el la mine se uita!

ANA ANDREEVNA: Te rog, să mă laşi cu prostiile tale! De data asta chiar nu-şi au locul!

MARIA ANTONOVNA: Ba nu, mamiţo, e adevărat!

ANA ANDREEVNA: Ei, poftim! Doamne fereşte, să nu mă contrazici! Nu poţi şi pace! Cum

adică să se uite la tine?! Şi de ce, mă rog, să se uite la tine?

MARIA ANTONOVNA: S-a uitat, mamiţo, s-a uitat..! Când a început să vorbeasca de literatură

s-a uitat…ş-apoi când povestea cum juca whist cu ambasadorii, şi atunci s-a uitat...

ANA ANDREEVNA: Ei, poate că s-a uitat şi la tine o dată, dar numai aşa, de formă! ”Hai, şi-o

fi zis, hai să mă uit şi la ea!”

SCENA 6

Aceeaşi, Primarul

PRIMARUL *(intră în vârful picioarelor)*: Sst! Sst!

ANA ANDREEVNA: Ce e?

PRIMARUL: Îmi pare rău că i-am dat atâta de băut...Ce ne facem dacă măcar jumatate din tot

ce a spus e adevarat? *(se gândeşte)* Şi cum să nu fie adevărat! Omul, când bea, scoate tot din el :

spune tot ce are pe inimă! Desigur, a mai tras el şi câte o minciună, dar fără asta nu se poate ţine

nici un discurs. Joacă-n cărţi cu miniştrii şi merge la palat … Dracu ştie, dar cu cât mă gândesc

mai mult simt că m-apucă ameţeala! Parcă aş fi în vârful unei clopotniţe sau parcă aş merge la

spânzurătoare.

ANA ANDREEVNA: Pe mine nu m-a intimidat deloc. N-am văzut în el decât un om de lume,

cult şi cu cele mai alese maniere, iar funcţia lui nu mă interesează.

PRIMARUL: Zi femeie şi totu-i clar! Aşa sunteţi voi ! Numai la fleacuri vi-e gândul!Aruncaţi

aşa câte o vorbă-n vânt, pentru care vă alegeţi numai cu o mamă de bătaie, celelalte tot în capul

bărbatului se sparg. Tu ,sufleţelule, prea ai fost familiară cu el, de parcă vorbeai cu Dobcinschi…

ANA ANDREEVNA: Te-aş sfătui să nu te-ngrijeşti tu de asta! Mai ştim şi noi câte ceva...(*se*

uită la fiică-sa)

PRIMARUL: Ei, poftim, parcă ai cu cine vorbi!...Totuşi ce întâmplare! Încă nu mi-am venit în

fire de spaimă. (*deschide uşa şi strigă*) Mişca, cheamă-i pe sergenţii Svistunov şi Derjimorda,

trebuie să fie pe-aproape, după poartă. (*după o mică pauză*) Ce ciudăţenii se-ntâmplă în lumea de

azi: dacă era şi el mai impozant, dar aşa, subţirel, slăbuţ, cum să-ţi dai seama cine e? Măcar dacă

era militar îţi dădeai seama de la-nceput. Dar aşa, cu fracul ăsta, parcă-i o muscă cu aripile tăiate.

Şi la han ce băţos se ţinea. Atâtea echivocuri şi alegorii...În veci să nu-l mai înţelegi. Dar până la

urmă a cedat. Ba chiar a spus mai multe decât trebuia. Se vede că-i tânăr!

SCENA 10

Aceiaşi, Osip

(Toţi se reped în întâmpinarea lui şi-i fac semn cu degetul)

ANA ANDREEVNA: Ia vino-ncoa, drăguţule!

PRIMARUL: Sst!…Ei? Ce e? Doarme?

OSIP: Încă nu. Dar a început să se-ntindă.

ANA ANDREEVNA: Ascultă, cum te cheamă?

OSIP: Osip, doamnă.

PRIMARUL: *(către nevastă-sa şi fiică-sa):* Destul! V-ajunge! *(lui Osip)* Ei, ia spune, prietene,

te-au hrănit bine?

OSIP: M-au hrănit. Vă mulţumesc cu plecăciune, m-au hrănit bine.

ANA ANDREEVNA: Ia spune-mi… Mă gândesc că pe la boierul tău vin mulţi conţi şi prinţi?

Nu-i aşa?

OSIP *: (aparte)* Ce să-i spun? Dacă acum m-au hrănit bine, înseamnă că după mă vor hrăni şi

mai bine. (*tare*) Da, se-ntâmplă să vină şi conţi.

MARIA ANTONOVNA: Osip, sufleţelule, ce frumuşel e stăpânul tău!

ANA ANDREEVNA: Dar spune-mi, Osip, cum e…

PRIMARUL: Vă rog să-ncetaţi odată! Mă zăpăciţi cu vorbăraia asta a voastră. Ascultă

prietene…

ANA ANDREEVNA: Dar ce funcţie are stăpânul tău?

OSIP: O funcţie ca toate funcţiile.

PRIMARUL: Ah, Dumnezeule! Voi cu întrebările voastre prosteşti! Nu mă lăsaţi să vorbesc

serios cu omul ăsta. Ia spune-mi, prietene, cum e stăpânul tău? E aspru? Se poartă rău sau nu?

OSIP: Da. Îi place ordinea! Vrea ca totul să fie aşa cum trebuie!

PRIMARUL: Osip, să ştii că-mi place foarte mult faţa ta! Prietene, tu trebuie să fii un om bun.

Dar ce…

ANA ANDREEVNA: Ascultă, Osip, dar la oraş boierul tău umblă-n uniformă sau...?

PRIMARUL: Terminaţi odată, meliţe ce sunteţi! Aici e vorba de chestiuni serioase, de viaţa

unui om… *(lui Osip)* Zău, prietene, că-mi placi foarte mult. Pe drum nu strică să ai de un ceai,

ceva în plus…mai ales că a început să se răcorească. Ţine două ruble pentru ceai!

OSIP *(ia banii)*: Mulţumesc din tot sufletul! Să vă dea Dumnezeu sănătate! Aţi ajutat un om

sărman!

PRIMARUL: Lasă! Lasă! Şi mie îmi pare bine! Dar spune-mi, prietene…

ANA ANDREEVNA: Ascultă, Osip…ce ochi îi plac mai mult stăpânului tău?

MARIA ANTONOVNA: Osip! Sufleţelule! Ce nas drăgălaş are stăpânul tău!

PRIMARUL: Ei! isprăviţi odată, mai lăsaţi-mă şi pe mine … *(lui Osip)* Dar ia spune-mi, frate,

la ce se uită mai mult…adică ce-i place mai mult stăpânului tău atunci când călătoreşte!

OSIP: Îi place…în general…când, cum se nimereşte, dar cel mai mult îi place să fie

bine primit şi să mănânce bine.

PRIMARUL: Să mănânce bine!

OSIP: Da, bine! Chiar şi de mine, deşi sunt o slugă, are grijă! Ca s-o duc şi eu bine! Pe cinstea

mea, se-ntamplă să intrăm pe undeva: ”Ei, Osip, te-au servit bine?” -„Prost, excelenţă! ” -„Ei,

zice, ăsta , Osip, nu-i un stăpân bun. Tu, zice, să-mi aduci aminte când vom ajunge acasă!”Eh!”-

mă gândesc, *(dă a lehamite din mână)* –„Dumnezeu cu el! Eu sunt un om simplu!”

PRIMARUL: Bine, bine! E corect ce spui. Ţi-am dat adineaori pentru ceai. Ţine să ai şi de

covrigi.

OSIP: De ce mă alintaţi, înălţimea voastră *(bagă banii în buzunar).* Cu ocazia asta am să beau

în sănătatea dumneavoastră.

ANA ANDREEVNA: Vino şi la mine, Osip, c-ai să mai primeşti ceva.

MARIA ANTONOVNA: Osip, sufleţelule, să-l săruţi pe stăpânul tău ! *(Hlestacov se aude*

tuşind în camera vecină)

PRIMARUL: Ssst! *(Merge în vârful picioarelor.Toată scena se petrece în şoaptă*) Să vă

ferească Dumnezeu să faceţi zgomot! Hai, plecaţi odată! V-ajunge...

ANA ANDREEVNA: Hai, Maşenica, hai să-ţi spun ce-am observat la musafirul nostru, ceva, ce doar

noi două putem discuta.

PRIMARUL:Vai, ce-o să le mai turuie gura. Dacă le asculţi, îţi vine să-ţi astupi urechile.

(*lui Osip*) Ei, prietene...

SCENA 10

Aceiaşi, Svistunov, Derjimorda

PRIMARUL: Ssst! Tropăiţi cu cizmele alea de parcă aţi fi nişte urşi! Aşa umblaţi de parcă aţi

descărca patruzeci de puduri dintr-o căruţă. Pe unde dracu aţi umblat?

DERJIMORDA: Mi s-a poruncit…

PRIMARUL: Sst! *(îi astupă gura)* Croncăneşti ca o cioară! *(îl imită)* ”Mi s-a poruncit…”,-

vorbeşti ca dintr-un butoi spart. (*lui Osip*) Ei, prietene, du-te şi pregăteşte tot ce trebuie pentru

stăpânul tău. Cere tot ce-ţi trebuie din casă.(*Osip iese)*

Iar voi staţi afară la intrare şi nu vă mişcaţi din loc. Să nu lăsaţi pe nimeni să intre în casă. Mai

ales, nici un negustor…Unul singur dacă scapă înăuntru vă…Iar dacă vedeţi pe cineva cu vreo

plângere, sau chiar fără plângere…dar care seamană cu cineva care are vreo plângere împotriva

mea, daţi-i un brânci! *(le arată cu piciorul*) Aţi înţeles? Ssst! Ssst! *(Iese în vârful picioarelor*

după sergenţi)

ACTUL IV

Aceeaşi cameră în casa primarului.

SCENA 1

Ammos Feodorovici, Artemii Filipovici, dirigintele poştei, Luca Luchici, Bobcinschi şi

Dobcinschi intră încet în vârful picioarelor.Toţi sunt în ţinută şi în uniforme.

Toată scena se joacă cu jumătate de voce.

AMMOS FEODOROVICI: *(îi aşează pe toţi în semicerc)*: Domnilor, pentru Dumnezeu,

aranjaţi-vă mai repede în cerc. Şi mai multă ordine!Vai de noi: se duce pe la palat şi bagă-n

sperieţi consiliul de stat. Aliniaţi-vă milităreşte, neapărat, milităreşte! Dumneata, Piotr Ivanovici,

treci în partea asta, iar dumneata, Piotr Ivanovici, vino aici. *(Cei doi Piotr Ivanovici în vârful*

picioarelor îşi ocupă locurile)

ARTEMII FILIPOVICI: Cum crezi, Ammos Feodorovici, dar noi ar trebui să facem ceva.

AMMOS FEODOROVICI: Ce anume?

ARTEMII FILIPOVICI: Se înţelege de la sine.

AMMOS FEODOROVICI: Să-i strecurăm ceva?

ARTEMII FILIPOVICI: Păi da! Să-i strecurăm !

AMMOS FEODOROVICI: E riscant, fir-ar să fie! E om de stat; dacă-şi deschide gura? Poate

să-i dăm sub forma unei subscripţii din partea nobilimii pentru un monument oarecare.

DIRIGINTELE POŞTEI: Sau să-i spunem cum că au sosit prin poştă nişte bani fără adresă.

ARTEMII FILIPOVICI: Vezi să nu te trimită el pe dumneata prin poştă undeva mai departe.

Uitaţi ce e: treburile astea nu se fac aşa, într-un stat bine organizat. Pentru ce ne-am adunat aici,

aproape un escadron întreg? Trebuie să ne prezentăm pe rând fiecare şi aşa între patru ochi…ne

facem fiecare treaba. Nici urechile să nu ne audă. Aşa se face într-o societate bine organizată.

Dumneata, Ammos Feodorovici, eşti primul şi poţi începe.

AMMOS FEODOROVICI : Mai bine să-ncepi dumneata.Prima bucăţică de pâine distinsul

oaspete a gustat-o la dumneata, la aşezămintele dumitale.

ARTEMII FILIPOVICI: Atunci mai bine să-nceapă Luca Luchici, ca educator al tineretului.

LUCA LUCHICI: Nu pot, domnilor, nu pot. Recunosc, eu aşa am fost educat. E suficient să mă

aflu în faţa unui superior, că mă fâstâcesc cu totul, zău aşa; nici limba nu mă mai ascultă. Nu,

domnilor, pe mine, vă rog să mă scutiţi.

ARTEMII FILIPOVICI: Atunci, Ammos Feodorovici, în afară de dumneata, n-are cine.

Fiecare cuvânt al dumitale parcă-i ieşit din gura lui Cicero.

AMMOS FEODOROVICI: Vai de mine! Auzi: Cicero! De unde-aţi mai scos-o şi pe asta?!

Dacă uneori vorbesc mai pasionat de ogari sau de copoi, asta nu-nseamnă...

TOŢI: *(cu insistenţă)*: Nu, nu! Ştii să vorbeşti chiar şi despre Turnul Babel, nu numai despre

câini! Haide, Ammos Feodorovici, nu ne lăsa, fii părintele nostru.Hai, Ammos Feodorovici!

AMMOS FEODOROVICI: Lasaţi-mă, domnilor, lăsaţi-mă-n pace!

(Se aud paşi şi cineva tuşind în camera lui Hlestacov.Toţi se reped spre ieşire, se-nghesuie vrând

să iasă deodată.În sfârşit, izbutesc, dar nu fără oarecare incidente.Se aud exclamaţii înnăbuşite)

VOCEA LUI BOBCINSCHI: Ah! m-ai calcat, Piotr Ivanovici!

VOCEA LUI ZEMLIANICA: Lăsaţi-mă, domnilor, mă-nnăbuş! Mă striviţi cu totul!

(Se mai aud câteva exclamaţii: Oh! Ah! ,după care ies cu toţii.Camera rămâne goală).

SCENA 2

Hlestacov singur, somnoros

HLESTACOV: Se pare c-am sforăit în lege! De unde or fi luat ăştia atâtea saltele şi perne de

puf? Am transpirat tot. Ce mi-or fi dat să beau ieri la dejun…şi acum îmi plesneşte capul! După

cum văd în oraşul ăsta se poate petrece timpul foarte plăcut. Recunosc, îmi place să fiu bine

primit, mai ales când văd că oamenii o fac din inimă, nu din interes. Iar fata primarului nu arată

rău deloc…şi nici maică-sa nu-i de lepădat…Nu ştiu alţii cum sunt, dar mie, zău că-mi place o

viaţă ca asta.

SCENA 3

Hlestacov, Ammos Feodorovici

AMMOS FEODOROVICI: *(aparte, intrând şi oprindu-se)* : Doamne, Dumnezeule, ajută-mă

să scap cu bine; îmi tremură genunchii de emoţie .*(Tare, după ce a luat poziţie de drepţi, cu mâna*

pe sabie) Am cinstea de a mă prezenta: judecătorul districtului, Leapchin-Teapchin, asesor de

colegiu.

HLESTACOV: Luaţi loc, vă rog! Deci, dumneavoastră sunteţi judecătorul districtului?

AMMOS FEODOROVICI: Din 1816. Am fost ales pe o perioadă de trei ani din voia nobilimii

şi de-atunci ocup această funcţie până azi.

HLESTACOV: Dar e avantajos să fii judecător?

AMMOS FEODOROVICI: După trei mandate a câte trei ani, am fost propus să fiu decorat cu

ordinul Sfântul Vladimir de gradul IV, cu aprobarea conducerii .*(aparte)* Banii îi am în pumn şi

pumnu-mi arde.

HLESTACOV: Mie-mi place ordinul Sfantul Vladimir! Ceea ce nu pot spune de ordinul Ana de

gradul III.

AMMOS FEODOROVICI *:(întinzând timid mâna cu banii; aparte)*: Dumnezeule mare, nici nu

ştiu cum rezist…parcă stau pe jăratec.

HLESTACOV: Dar ce-aveţi în mână?

AMMOS FEODOROVICI: *(se fâstâceşte şi scapă jos banii):* Nimic.

HLESTACOV: Cum nimic? Văd că v-au cazut nişte bani?

AMMOS FEODOROVICI: *(tremură tot)* : Nu. Nicidecum .*(aparte)* Doamne Dumnezeule, mă

şi văd dat în judecată. Duba trebuie să fie la poartă.

HLESTACOV: *(ridică banii)* : Da! Sunt bani!

AMMOS FEODOROVICI *:(aparte)* Ăsta-i sfârşitul! Sunt pierdut! Sunt pierdut!

HLESTACOV: Ştiţi ce: daţi-mi-i mie cu împrumut.

AMMOS FEODOROVICI: *(cu grabă)*: Cum să nu! Cum să nu! Cu cea mai mare plăcere

(aparte). Hai, curaj! Curaj! Maica Domnului Prea-Curată, scapă-mă din încurcatură!

HLESTACOV: Ştiţi, în voiajul ăsta am ramas fără bani, ba una, ba alta...Dar vi-i trimit

cum ajung acasă.

AMMOS FEODOROVICI: Vai de mine, se poate, mai încape vorbă!…Şi aşa e o prea mare

cinste!…Desigur că cu slabele mele puteri, cu zelul meu, cu devotamentul meu faţă de

conducere ...mă silesc să merit *...(se ridică, ia poziţie, cu mâna pe vipuşcă).* Nu-ndrăznesc să vă

mai deranjez cu prezenţa mea. Aveţi vre-un ordin de dat?

HLESTACOV: Ce fel de ordin?

AMMOS FEODOROVICI: Mă refeream dacă nu aveţi vreun ordin pentru judecătoria noastră.

HLESTACOV: Pentru ce?! N-am nici o treabă cu judecătoria voastră.

AMMOS FEODOROVICI: (*se-nclină şi iese, aparte*): Acum oraşu-i al nostru!

HLESTACOV: *(după ieşirea lui Ammos Feodorovici):* Bun om, judecătorul!

SCENA 4

Hlestacov, dirigintele poştei în uniformă cu sabia

DIRIGINTELE POŞTEI: *(ia poziţie de drepţi, cu mâna pe sabie):* Am cinstea să mă prezint:

dirigintele poştei, consilierul Şpechin.

HLESTACOV: Vă rog să poftiţi. Apreciez mult o companie plăcută. Luaţi loc! Locuiţi

permanent aici, nu?

DIRIGINTELE POŞTEI: Da, chiar aşa.

HLESTACOV: Să ştiţi că-mi place orăşelul dumneavoastră. Desigur e puţină lume, dar asta

e… nu suntem în capitală! Nu-i aşa că nu suntem în capitală?

DIRIGINTELE POŞTEI: Foarte adevarat!

HLESTACOV: Numai în capitală găseşti oameni de ”bon ton” şi nu nişte gâscani ca în

provincie. Ce părere aveţi? N-am dreptate?

DIRIGINTELE POŞTEI: Chiar aşa. *(aparte)* Nu e deloc mândru; se interesează de toate.

HLESTACOV: Şi totuşi, trebuie să recunoaşteţi, că şi într-un orăşel mic ca ăsta poţi să trăieşti

fericit.

DIRIGINTELE POŞTEI. Chiar aşa!

HLESTACOV: În fond, ce-ţi trebuie ? Trebuie doar să fii respectat şi iubit din toată inima. Nu-i

aşa?

DIRIGINTELE POŞTEI: Foarte adevarat.

HLESTACOV: Mă bucur că sunteţi de aceeaşi părere. Poate o să vi se pară ca sunt cam ciudat,

dar ăsta mi-e caracterul .*(privindu-l în ochi, aparte)* Ce-ar fi să-i cer şi dirigintelui nişte bani cu

împrumut. *(tare)* Ce lucru straniu mi s-a întâmplat pe drum: mi-am cheltuit toţi banii… Nu mi-

aţi putea împrumuta trei sute de ruble?

DIRIGINTELE POŞTEI: Cum să nu! Pentru mine va fi o adevărată fericire! Poftiţi!..sunt gata

să vă slujesc din toată inima…

HLESTACOV: Foarte mulţumesc. Recunosc: în călătorie nu-mi place să mă privez de nimic…

şi de ce m-aş priva? Nu-i aşa?

DIRIGINTELE POŞTEI: Chiar aşa!…(*se ridică, ia poziţie de drepţi, cu mâna pe sabie).* Nu-

ndrăznesc să vă mai deranjez cu prezenţa mea. Aveţi de făcut vreo observaţie cu privire la

activitatea poştei?

HLESTACOV: Nu, nici una. *(Dirigintele se-nclină şi iese. Hlestacov îşi aprinde o ţigară)* Şi

dirigintele poştei mi se pare a fi un om bun. Cel puţin, serviabil. Îmi plac oamenii ăştia.

SCENA 5

Hlestacov, Luca Luchici, care e împins în scenă de cineva din afară.

Din spatele lui se aude un glas care-i spune destul de tare : ”Hai, de ce ţi-e frică?”

LUCA LUCHICI: *(emoţionat, ia poziţie de drepţi)* . Am cinstea să mă prezint: inspector şcolar,

consilierul superior Hlopov.

HLESTACOV: A! Bine aţi venit! Luaţi loc, luaţi loc! Nu doriţi o ţigară?

(îi oferă o ţigară cu foi)

LUCA LUCHICI: *(aparte, nehotărât)*: Ei, poftim! La asta chiar că nu mă aşteptam.S-o iau sau

să n-o iau?

HLESTACOV: Luaţi! Luaţi! E o ţigară bună. Nu se compară, bineînţeles, cu cele din

Petersburg. Acolo, dragul meu, fumez ţigări de douăzeci şi cinci de ruble pachetul….după

fiecare ţigară, îţi vine, pur si simplu, să-ţi săruţi singur mâna de mulţumire. Poftim şi foc!

(Îi dă să aprindă cu lumânarea.Luca Luchici încearca să-şi aprindă ,dar îi tremură mâna)

Cu celălalt capăt în gură!

LUCA LUCHICI: *(se sperie, scapă ţigara din mână, scuipă, dă a lehamite din mână; aparte).*

Dracu să mă ia! Timiditatea asta blestemată e de vină.

HLESTACOV: Văd că nu prea eşti amator de ţigări. Eu, recunosc că e marea mea slăbiciune.E

adevărat că nici sexul slab nu mi-e deloc indiferent! Dar dumneata? Ce-ţi plac mai mult:

brunetele sau blondele? *(Luca Luchici perplex, a încremenit, nu ştie ce să spună)…*

HLESTACOV: Hai, te rog, spune sincer: brunete sau blonde?

LUCA LUCHICI: Nu-ndrăznesc să ştiu.

HLESTACOV: Nu, nu! Nu te eschiva.Vreau neapărat să-ţi cunosc gustul.

LUCA LUCHICI: Mi-aş îngădui să vă raportez *…(aparte)* Vai de mine, nici eu nu mai ştiu ce

spun.

HLESTACOV: Aha! Nu vrei să spui…pariez, că vreo brunetă ţi-a căzut cu tronc la inimă.

Recunoaşte! Am ghicit? *(Luca Luchici tace)* Aha! Ai roşit.Vezi, vezi? De ce nu vrei să spui

nimic?

LUCA LUCHICI: M-am intimidat, înălţ…exce *…(aparte)* Ah! limba asta afurisită m-a trădat!

HLESTACOV: Te-ai intimidat…Într-adevăr, am în ochi ceva care intimidează. În orice caz,

ştiu că la asta nu rezistă nici o femeie, nu-i aşa?

LUCA LUCHICI: Chiar aşa.

HLESTACOV: Pe drum mi s-a întâmplat ceva foarte curios: am rămas fără bani. N-ai putea

dumneata să-mi împrumuţi trei sute de ruble?

LUCA LUCHICI: *(se caută prin buzunare. Aparte)* : Acu-i acu, dacă n-am! Ba nu!

Am, am! *(scoate şi-i dă cu mâna tremurândă banii).*

HLESTACOV: Foarte mulţumesc!

LUCA LUCHICI: *(se ridică, ia poziţie cu mâna pe sabie):* Nu-ndrăznesc să vă deranjez mai

mult cu prezenţa mea.

HLESTACOV: La revedere.

LUCA LUCHICI: *(aparte, aproape fugind):* Multumescu-ţi Ţie, Doamne! Poate că n-o să mai

dea pe la şcoală.

SCENA 6

Hlestacov, Artemii Filipovici în poziţie de drepţi cu mâna pe sabie

ARTEMII FILIPOVICI: Am cinstea să mă prezint: administratorul aşezămintelor de

binefacere, consilierul de curte Zemlianica.

HLESTACOV: Bună ziua.Vă rog, respectuos, să luaţi loc.

ARTEMII FILIPOVICI : Am avut cinstea să vă însoţesc şi să vă primesc personal în

instituţiile de binefacere încredinţate conducerii mele.

HLESTACOV: Da, da, îmi amintesc. Ne-aţi oferit o masă foarte bună.

ARTEMII FILIPOVICI : Fac tot ce pot ca să-mi servesc ţara.

HLESTACOV: Da, mărturisesc că bucătăria bună e marea mea slăbiciune. Dar spune-mi te rog:

am impresia că ieri erai mai mic de statură, nu-i aşa?

ARTEMII FILIPOVICI: Tot ce se poate. *(după o pauză)* Pot să vă spun că nu cruţ nimic şi

sârguincios îmi îndeplinesc datoria . *(se apropie tot mai mult cu scaunul său şi vorbeşte în*

şoaptă) Iată, dirigintele poştei de aici, de pildă, nu face absolut nimic: toate treburile sunt lăsate

baltă, coletele întârzie...puteţi să mergeţi să vă convingeţi singur. La fel şi judecătorul, care a fost

aici înaintea mea…toată ziua aleargă după iepuri; în judecătorie ţine câini, iar purtarea lui –

pentru binele patriei sunt dator să vă spun asta, cu toate ca mi-e rudă şi prieten- purtarea sa lasă

foarte mult de dorit. E la noi în oraş un moşier, Dobcinschi, pe care l-aţi văzut. Ei bine, cum

pleacă Dobcinschi de acasă, judecatorul se şi prezintă să-i ţină de urât nevesti-si. Sunt gata să

jur. Uitaţi-vă mai atent la copiii lui. Nici unul nu seamană cu Dobcinschi. Toţi, până şi fetiţa cea

mică, sunt leiţi judecătorul.

HLESTACOV: Ca să vezi! N-aş fi crezut niciodată una ca asta.

ARTEMII FILIPOVICI : Dar inspectorul şcolar... Nu ştiu cum i-au putut încredinţa autorităţile

un post ca acesta. E mai rău decât un iacobin şi bagă în cap tineretului învăţături atât de

primejdioase, că nu-ndrăznesc să le repet. Ordonaţi numai şi vă pot aşterne totul pe hârtie.

HLESTACOV: Bine, fie şi pe hârtie! O să-mi facă mare plăcere! Îmi place, când mă plictisesc,

să citesc lucruri amuzante... Care-i numele dumitale? Îl uit mereu.

ARTEMII FILIPOVICI: Zemlianica!

HLESTACOV: Ah, da, Zemlianica! Şi spune-mi, te rog, ai copii?

ARTEMII FILIPOVICI: Cum să nu! Cinci! Doi sunt deja mari.

HLESTACOV: Ia te uită, mari? Dar ce fel…cum…?

ARTEMII FILIPOVICI: Binevoiţi să întrebaţi cum îi cheamă?

HLESTACOV: Da, cum îi cheamă?

ARTEMII FILIPOVICI: Nicolai, Ivan, Elisaveta, Maria şi Perepetuia.

HLESTACOV: Frumos!

ARTEMII FILIPOVICI: Nu-ndrăznesc să vă mai deranjez cu prezenţa mea, să vă răpesc din

timpul dumneavoastră, destinat unor îndatoriri sacre *...(se înclină cu intenţia să iasă)*

HLESTACOV *(conducându-l)*: Nu, nu face nimic! E foarte amuzant tot ce mi-ai spus.Mai poftiţi

şi altădată… Îmi plac foarte mult chestiile astea… *(Hlestacov se întoarce, deschide usa şi-i strgă*

în urmă) Ei, ascultă, te rog, domnule, îţi uit mereu prenumele şi numele după tată!

ARTEMII FILIPOVICI: Artemii Filipovici!

HLESTACOV: Fii bun, Artemii Filipovici…mi s-a întâmplat ceva ciudat…am cheltuit toţi banii

pe drum…n-ai putea să-mi împrumuţi vreo patru sute de ruble?

ARTEMII FILIPOVICI: Ba da.

HLESTACOV: Ce bine! Mulţumesc, cu plecăciune. *(Artemii Filipovici iese)*

SCENA 7

Hlestacov, Bobcinschi, Dobcinschi

BOBCINSCHI: Am onoarea să mă prezint: cetăţean al acestui oraş , Piotr Ivanovici, fiul lui

Bobcinschi.

DOBCINSCHI: Moşierul Piotr Ivanovici, fiul lui Dobcinschi.

HLESTACOV: Aha, dar v-am mai văzut. Dumneata, mi se pare, ai căzut atunci. Ei? Cum ţi-e

nasul?

BOBCINSCHI: Slavă Domnului! Nu vă faceţi griji: s-a uscat, s-a uscat de tot!

HLESTACOV: Bine că s-a uscat. Mă bucur... *(brusc şi tăios)* N-aveţi cumva bani ?

DOBCINSCHI: Bani? Ce fel de bani?

HLESTACOV: *(tare şi repede)* Cu împrumut, vreo mie de ruble.

BOBCIBSHI : Aşa o sumă, zău că n-am! Poate ai dumneata, Piotr Ivanovici?

DOBCINSCHI : La mine n-am. Banii mei, dacă doriţi să ştiţi, sunt depuşi la casa de economii.

HLESTACOV: Bine, dacă n-aveţi o mie, poate aveţi o sută?

BOBCINSCHI *(caută în buzunar)*: Piotr Ivanovici, n-ai o sută de ruble? Eu n-am decât

patruzeci.

DOBCINSCHI *(deschide portofelul)*: Eu n-am decât douăzeci şi cinci .

BOBCINSCHI: Caută mai bine, Piotr Ivanovici.Ştiu eu…buzunarul din dreapta…e

găurit…precis au căzut ceva bani acolo .

DOBCINSCHI: Nu, zău! nu e nimic nici acolo.

HLESTACOV: Lăsaţi, nu face nimic.Am spus-o doar aşa. Bine, fie şi şaizeci şi cinci de ruble.

N-are importanţă. *(ia banii)*

DOBCINSCHI: Aş îndrăzni să vă rog ceva în legătură cu o chestiune foarte delicată.

HLESTACOV: Despre ce-i vorba?

DOBCINSCHI: O chestiune de natură foarte delicată…fiul meu cel mare, vedeţi

dumneavoastră, s-a născut înainte de căsătorie.

HLESTACOV : Da?

DOBCINSCHI: Adică, aşa se vorbeşte, dar el s-a născut ca şi cum am fi fost căsătoriţi…iar pe

urmă, situaţia s-a legalizat prin cununie. Aş dori însă, vedeţi dumneavoastră, ca acum să fie de

tot copilul meu, adică să fie copilul meu şi în faţa legii, să-l cheme ca pe mine: Dobcinschi.

HLESTACOV: Foarte bine, să-l cheme! Asta se poate!

DOBCINSCHI: Nu v-aş fi deranjat…dar e păcat de capacităţile lui…e un copil atât de

bun…promite multe…ştie pe dinafară fel de fel de poezii, iar când pune mâna pe briceag, face

imediat nişte trăsurele de zici că-i scamator, nu alta.Ştie şi Piotr Ivanovici.

BOBCINSCHI : Da. E foarte capabil.

HLESTACOV: Bine, bine.Am să-ncerc să mă ocup, o să vorbesc...eu sper…se va face. Da, da,

da... *(lui Bobcinschi).* Dumneata n-ai nimic să-mi spui?

BOBCINSCHI: Cum să nu, am o rugăminte foarte umilă.

HLESTACOV: Ce e? Despre ce?

BOBCINSCHI: V-aş ruga cu plecăciune, când veţi ajunge la Petersburg, să le spuneţi la toţi cei

mari de acolo: la senatori, la amirali, că uite, -"Excelenţă, să ştiţi că în oraşul cutare trăieşte Piotr

Ivanovici Bobcinschi. Chiar aşa să le spuneţi: trăieşte Piotr Ivanovici Bobcinschi."

HLESTACOV: Foarte bine.

BOBCINSCHI: Şi dacă-l vedeţi pe împărat, la fel, să-i spuneţi şi împăratului: că, uite,

maiestatea voastră imperială, în oraşul cutare trăieşte Piotr Ivanovici Bobcinschi.

HLESTACOV: Foarte bine.

DOBCINSCHI } Iertaţi-ne că v-am obosit cu prezenţa noastră.

BOBCINSCHI

HLESTACOV: Nu-i nimic, nu-i nimic. Mi-a făcut multă plăcere. *(îi conduce)*

SCENA 8

Hlestacov singur

HLESTACOV: Sunt mulţi funcţionari în oraşul ăsta.Şi mi se pare că m-au luat cu toţii drept un

mare demnitar. E adevărat că ieri le-am aruncat cu praf în ochi. Ce proşti! Să-i scriu despre toate

astea lui Treapicichin, la Petersburg. El tot scrie articolaşe. Lasă să-i scuture niţel. Hei! Osip!

Dă-mi cerneală şi hârtie!

(Osip, printre uşi:"Îndată!")

HLESTACOV: Iar cine nimereşte în gura lui Treapicichin, să se păzească! Ăsta nu iartă pe

nimeni, să fie chiar taică-său. Şi-i plac şi banii. De altfel, funcţionarii ăştia sunt oameni

cumsecade. Şi-i frumos din partea lor că m-au immprumutat. Chiar, să văd cât am adunat. De la

judecător trei sute, de la dirigintele poştei trei sute, şase sute, şapte sute, opt sute…cam soioasă

suta asta, opt sute, nouă sute…oho! Am trecut peste mie! E-he-he! Acuma să-mi pice căpitanul !

Acum să vedem care pe care!

SCENA 9

Hlestacov şi Osip, care aduce hârtie şi cerneală

HLESTACOV: Ei, ai văzut, prostule, cum sunt primit şi tratat? *(începe să scrie)*

OSIP: Da, slavă Domnului! Dar ştiţi ce, Ivan Alexandrovici?

HLESTACOV: (*scrie*) Ce ?

OSIP: Plecaţi de-aici. Zău, e timpul să plecăm.

HLESTACOV: (*scrie*) I-auzi, ce prostii! De ce ?

OSIP: Uite-aşa. Lăsaţi-i în plata domnului. Aţi chefuit aici două zile, gata, ajunge. Ce să ne mai

legăm cu ei? Dă-i încolo! Să nu dea Dumnezeu să vină altcineva peste noi… zău, Ivan

Alexandrovici. Au cai buni…zburăm ca vântul!…

HLESTACOV: *(continuă să scrie)* Nu, eu vreau să mai stau. Lăsăm pe mâine.

OSIP: Dar de ce mâine!? Hai să plecăm, Ivan Alexandrovici! Chiar dacă v-au primit cu multă

cinste, totuşi ar fi bine să plecăm cât mai repede. Se vede clar că v-au luat drept altcineva... Şi

boierul bătrân o să se înfurie că întârziem prea mult. Bine-ar fi să plecăm ,zău! Şi ce cai buni ne-

ar da…

HLESTACOV: *(scrie)* Bine, fie. Dar mai întâi să duci scrisoarea asta; ia şi foaia de drum cu

tine. Şi ai grijă să-ţi dea cai buni! Spune-le vizitiilor c-au să primească fiecare câte o rublă; dar să

mă ducă repede şi cu cântece ca pe un… *(continuă să scrie)* Îmi şi imaginez cum o să moară de

râs Triapicichin.

OSIP: Mai bine trimit scrisoarea cu un om de-aici, iar eu m-apuc să adun lucrurile, să nu

pierdem vremea de pomană.

HLESTACOV: *(scrie):* Bine, numai adu-mi o lumânare.

OSIP: *(iese şi vorbeşte în culise)* Hei, frate, ascultă! Du scrisoarea asta la poştă şi spune-i

dirigntelui s-o preia fără bani. Apoi să le mai spui să pregătească cea mai bună troică pentru

boierul meu. Nu se plăteşte nici asta. Spune că e din bugetul statului. Să fie gata mai repede, că

altfel se supără boierul. Stai puţin că srisoarea nu-i gata.

HLESTACOV: (*scrie*) Bine-ar fi să ştiu unde locuieşte el acum: strada Poştei sau strada

Mazărei? Că doar îi place să schimbe gazdele mereu şi să nu plătească chiria. Am sa i-o trimit la

noroc, pe strada Poştei . *(închide scrisoarea, scrie adresa. Osip îi aduce o lumânare, Hlestacov*

sigilează scrisoarea. În acest timp se aude de-afară vocea lui Derjimorda: ”Unde te bagi,

bărbosule! Nu înţelegi? Nu intră nimeni. Aşa-i ordinul”)

HLESTACOV: *(îi dă lui Osip scrisoarea)* Ia şi du-o !

NEGUSTORII: Lasă-ne să intrăm, tătucule! Trebuie să ne laşi. Am venit cu treabă.

DERJIMORDA: Plecaţi, plecaţi! Nu primeşte pe nimeni. Doarme. *(zgomotul creşte)*

HLESTACOV: Ia vezi, Osip, ce-i acolo? Ce-i cu gălăgia asta?

OSIP *(uitându-se pe fereastră):* Nişte negustori vor să intre iar sergentul nu-i lasă. Fâlfâie nişte

hârtii, probabil la dumneata vor s-ajungă.

HLESTACOV: *(se apropie de fereastră)* Ce e onorabililor?

NEGUSTORII: Ai milă de noi, stăpâne! Ordonă să ne primească plângerile, măria ta!

HLESTACOV: Lăsaţi-i să intre! Lasaţi-i, să vină! Osip, spune-le că pot să vină. *(Osip iese.*

Hlestacov ia nişte petiţii pe fereastră, deschide una şi citeşte): ”Excelenţei sale luminate

domnului cu finanţele, de la negustorul Abdulin” … Dracu ştie ce funcţie mai e şi asta!

SCENA 10

Hlestacov, negustorii cu coşuri cu vin şi căpăţâni de zahăr

HLESTACOV: Ce-i cu voi ,onorabililor?

NEGUSTORII: Cu fruntea la pământ cerem a voastră milă.

HLESTACOV: Dar ce doriţi?

NEGUSTORII: Nu ne lăsa, stăpâne! Multe îndurăm fără nicio vină!

HLESTACOV: De la cine?

UN NEGUSTOR: De la primarul nostru! Primar ca ăsta, nu s-a mai văzut nicăieri, măria ta. Nu

se poate descrie cum ne prigoneşte. Ne-a înnebunit cu ordinele de cartiruire, de-ţi vine să-ţi pui

ştreangul de gât. Încalcă legea la tot pasul. Te-nşfacă de barbă şi zice: ”Ah, tu, tătar ce eşti!” Zău

aşa, măcar să-l fi supărat, cum s-ar spune, cu ceva! Dar noi ne faceem datoria: ceea ce se cuvine

de rochii pentru nevasta lui şi pentru fată, mă rog, nu suntem împotrivă. Dar oricât ar avea, tot

nu-i ajunge. Intră în prăvălie şi ia tot ce-i cade. Vede o bucată de stofă, zice, - ”Ah, drăguţă, bun

postăvior! Ia să mi-l trimiţi acasă”. Şi i-l trimiţi. Dar postăviorul ăla are nu mai puţin de cincizeci

de arşini.

HLESTACOV: Chiar aşa? Ah, ce găinar!

NEGUSTORII: Zău aşa! Primar ca ăsta n-am pomenit de când suntem! Când auzi că vine,

ascunzi tot din prăvălie. Şi dac-ar fi să ia numai lucruri fine…dar el ia orice porcărie. Prune

stricate, uitate de 7 ani în butoi, de nici baiatul de prăvălie nu le mai mănâncă, el işi vâră mâna şi

ia cu pumnul. De ziua lui, de Sfântul Anton, îi duci de toate, nimic să nu-i lipsească.Dar el nu!

Mai dă-i! Zice că şi la Sfăntul Onufrie e ziua lui.

HLESTACOV: Dar ăsta e pur şi simplu bandit.

NEGUSTORII: Ehe-hei! Dar ia îndrăzneşte să deschizi gura,că-ţi trimite acasă un regiment

întreg. Sau dă ordin să-ţi închidă prăvălia…”N-am să te supun pedepselor corporale, zice, şi nici

n-am să te torturez, zice, că mă opreşte legea. Dar lasă că te-nvăţ eu minte!”

HLESTACOV: Ce bandit! Pentru asta merită să fie trimis direct în Siberia.

NEGUSTORII: Trimite-l oriunde, luminăţia ta, dar ar fi bine cât mai departe; să ni-l luaţi de

aici.Te rugăm, stăpâne, primeşte pâinea şi sarea pe care ţi-o oferim: ne-nchinăm în faţa ta şi cu

butoiaşul ăsta de vin, şi cu căpăţânile astea de zahăr.

HLESTACOV: Vai ! Nici să nu vă gândiţi la asta! Eu nu primesc plocoane. Dar dacă m-aţi

împrumuta cu trei sute de ruble, atunci ar fi cu totul altceva. Împrumut pot să iau.

NEGUSTORII: Vai de mine, tăicuţule! *(scot banii)* Dar de ce trei ! Ia cinci sute, numai să ne

ajuţi.

HLESTACOV: Mă rog, fiind vorba de împrumut, nimic de zis, îi iau.

NEGUSTORII: *(Îi oferă banii pe o tavă de argint):* Vă rugăm luaţi şi tava odată cu banii.

HLESTACOV: Mă rog, se poate şi tava.

NEGUSTORII *(închinându-se):* Atunci luaţi şi căpăţânile de zahăr…

HLESTACOV: A, nu. Nici un fel de plocon.

OSIP: Excelenţă, de ce să nu luaţi zahărul?! Luaţi-l! Pe drum, orice poate să prindă bine. Dă

încoa căpăţânile de zahăr, şi punga, dă tot! Poate prinde bine. Acolo ce e? O funie? Dă şi funia…

şi funia prinde bine la drum…dacă se rupe ceva la troică sau altceva, se poate lega cu funia.

NEGUSTORII: Aşa că fie-ţi milă de noi, măria ta! Daca nici dumneata, excelenţă, cum s-ar

zice, n-ai să ne ajuţi, atunci nu mai ştim ce-i de făcut, nu ne mai ramîne decât sa ne punem laţul

de gât.

HLESTACOV: Neapărat,neapărat! O să fac tot ce pot. *(Negustorii ies. Se aude un glas de*

femeie:”Nu, n-ai să-ndrăzneşti să nu mă laşi. Mă plâng chiar lui şi împotriva ta. Nu mă

îmbrânci aşa , că mă doare!”)

HLESTACOV: Cine-i acolo? *(se apropie de fereastră)* Ce e, mătuşico?

FEMEILE: Dreptate-ţi cerem, părinte. Porunceşte, stăpâne, să ne lase să intrăm!

HLESTACOV: *(la fereastră)* Lasă-le să intre!

SCENA 11

Hlestacov, nevasta lăcătuşului, nevasta plutonierului

NEVASTA LĂCĂTUŞULUI: *(se înclină până la picioarele lui)* Cer îngăduinţă…

NEVASTA PLUTONIERULUI: Cer îngăduinţă…

HLESTACOV: Cine sunteţi ?

NEVASTA PLUTONIERULUI: Sunt nevasta plutonierului Ivanov.

NEVASTA LĂCĂTUŞULUI: Sunt nevasta lăcătuşului. Târgoveaţă din partea locului. Fevronia

Petrovna Poşliopchina. Tatăl meu…

HLESTACOV: Stai! Vorbiţi pe rând. Tu ce vrei?

NEVASTA LĂCĂTUŞULUI: Îndurare…cu fruntea la pământ cer îndurare împotriva

primarului. Da-i-ar Dumnezeu tot răul din lume! Nici el, ticălosul, nici copiii lui, nici unchii lui

şi nici mătuşile lui, să n-aibă parte de nimic bun în viaţă!

HLESTACOV: Dar de ce ?

NEVASTA LĂCĂTUŞULUI: Mi-a luat bărbatul soldat şi a pus să-l radă, cu toate că nu-i

venise rândul. Ticălosul! Şi nici nu trebuia după lege, că-i om însurat.

HLESTACOV: Atunci cum a putut să facă asta?

NEVASTA LĂCĂTUŞULUI: A făcut-o, ticălosul, a făcut-o, bată-l Dumnezeu şi pe lumea

asta şi pe lumea ailaltă! Dacă are cumva mătuşă, şi pe capul ei să se abată toate relele, iar dacă-i

taică-său în viaţă, atunci şi lui, să-i stea mâncarea-n gât, canalia, vedea-l-aş ţeapăn, ticălosul!

Trebuia să-l ia pe băiatul croitorului, care mai e şi beţiv, dar părinţii i-au dat un cadou mare.

Atunci a vrut să-l înroleze pe băiatul negustoresei Panteleeva. Dar Panteleeva tot aşa i-a trimis

nevestei primarului trei suluri de pânză şi atunci a venit la mine. ”Ce-ţi trebuie ţie bărbat, zice,

oricum nu e bun de nimic!” Că-i bun ori nu-i bun, asta-i treaba mea! Ticălos nenorocit!” El, zice,

e un hoţ! Chiar dacă încă n-a furat, zice, tot una e, o să fure, iar la anul tot îl ia recrut în armată”.

Dar eu ce să mă fac fără bărbat, ticălosule! Eu sunt o femeie slabă, banditule! Dar-ar Dumnezeu

ca nici un neam de-al tău să nu mai vadă lumina zilei, iar dacă ai soacră şi soacra să…

HLESTACOV: Bine, bine! Şi cu tine ce-i? *(o conduce pe bătrână)*

NEVASTA LĂCĂTUŞULUI: *: (în drum spre uşă):* Să nu mă uiţi, părinte, fii milostiv!

NEVASTA PLUTONIERULUI: Am venit să mă plâng de primar, tătucule...

HLESTACOV: Cum aşa? De ce? Dar spune pe scurt.

NEVASTA PLUTONIERULUI: M-a bătut cu biciul, tătucule.

HLESTACOV: Cum aşa?

NEVASTA PLUTONIERULUI: Din greşeală, tătucule! S-au încăierat femeile în piaţă, iar

poliţia a ajuns târziu şi m-a înhăţat pe mine. Aşa m-au anchetat, că două zile n-am putut să mă

aşez pe scaun.

HLESTACOV: Şi acum ce-i de făcut?

NEVASTA PLUTONIERULUI: De făcut, fireşte că nu se mai poate face nimic. Dar

porunceşte să-mi dea o despăgubire pentru greşeală. De ce să renunţ la ce mi se cuvine? Iar

banii mi-ar prinde tare bine acum.

HLESTACOV: Bine, bine, poţi să pleci. Am să dau ordin .*(la fereastră apar mâini întinse cu*

plângeri) Cine mai e acolo? *(se apropie de fereastră)* Nu vreau, nu vreau, nu se poate! Gata! Nu

mai pot! *(îndepartându-se de la fereastră)* M-am săturat. Să-i ia dracu pe toţi! Să nu mai intre

nimeni! Osip!

OSIP: *(la fereastră, ţipând)* Hai, plecaţi! Plecaţi! Nu mai e timp. Veniţi mâine! *(se deschide uşa*

şi apare un necunoscut, într-o manta, neras, cu buza umflată, legat la falcă. În urma lui se văd

alte capete)

OSIP: Ieşi afară! Ieşi afară! Unde te bagi? *(se propteşte cu măinile în cel dintâi, îl împinge afară*

cu pumnii şi iese odată cu el, închizând uşa în urma sa)

SCENA 12

Hlestacov, Maria Antonovna

MARIA ANTONOVNA: Ah!

HLESTACOV: De ce v-aţi speriat aşa, domnişoară?

MARIA ANTONOVNA: Nu. Nu m-am speriat.

HLESTACOV: *(afectat)* Domnişoară, sunt încântat, că m-aţi luat drept un om care… dar mi-aş

permite să vă întreb: unde intenţionaţi să vă duceţi?

MARIA ANTONOVNA: Adevăru-i că nicăieri.

HLESTACOV: Şi de ce, mă rog, nu vă duceaţi nicăieri?

MARIA ANTONOVNA: Mă gândeam că poate mamiţa-i aici...

HLESTACOV: Nu e! Dar tare aş vrea să ştiu de ce nu vă duceaţi nicăieri?

MARIA ANTONOVNA: V-am deranjat. Eraţi ocupat cu treburi importante.

HLESTACOV: *(afectat)* Ochii dumneavoastră sunt mai interesanţi decât treburile importante.

Dumneavoastră nu puteţi deranja niciodată, în nici un fel, dimpotrivă, îmi puteţi face plăcere.

MARIA ANTONOVNA: Aveţi un limbaj de capitală!

HLESTACOV: Cu o persoană atât de minunată ca dumneavoastră… mi-aş putea îngădui

fericirea de a vă oferi un scaun? Dar nu, v-ar trebui un tron, nu un scaun.

MARIA ANTONOVNA: Nu ştiu dacă… adevăru-i că… ar trebui neapărat să plec. *(se aşează).*

HLESTACOV: Ce şal minunat aveţi!

MARIA ANTONOVNA: Sunteţi ironic.Vă place să râdeţi de noi, provincialele.

HLESTACOV: Cât mi-aş dori să fiu în locul şalului ca să mângâi gâtul dumneavoastră alb ca

şi crinul.

MARIA ANTONOVNA: Nu-nţeleg deloc despre ce vorbiţi, despre ce şal… Ciudată vreme e

azi!

HLESTACOV: Iar buzele dumneavoastră sunt mai frumoase ca orice vreme.

MARIA ANTONOVNA: Spuneţi nişte lucruri atât de … V-aş ruga mai bine să-mi scrieţi ca

amintire nişte versuri în album. Probabil că ştiţi multe!

HLESTACOV: Pentru dumneavoastră, domnişoară, fac orice. Porunciţi! Ce poezie doriţi?

MARIA ANTONOVNA: Să fie ceva-nou, frumos…

HLESTACOV: Ah! Ştiu foarte multe poezii.

MARIA ANTONOVNA: Atunci spuneţi-mi pe care o să mi le scrieţi.

HLESTACOV: De ce să le mai spun. Eu şi aşa le ştiu.

MARIA ANTONOVNA: Îmi plac foarte mult versurile…

HLESTACOV: Ştiu atât de multe… fel de fel… dacă vreţi, vi-l scriu chiar pe ăsta: ”O, tu care-

n durere te plângi împotriva lui Dumnezeu, tu om…” şi câte altele … nu mi le mai aduc aminte

acum. Dar toate nu valorează nimic. În locul lor vă ofer mai bine dragostea mea, care sub

privirea dumneavoastră… *(îşi apropie scaunul)*

MARIA ANTONOVNA: Dragoste! Eu nu-nţeleg dragostea! Nici n-am ştiut niciodată ce e

dragostea! *(îşi îndepărtează scaunul)*

HLESTACOV: *(apropiind scaunul)* De ce îndepărtaţi scaunul? E mai bine să stăm aproape unul

de altul.

MARIA ANTONOVNA: *(depărtând scaunul)* De ce să stăm aproape? E bine şi departe.

HLESTACOV: *(apropie scaunul)* De ce departe? E bine şi aproape.

MARIA ANTONOVNA: *(se depărtează)* Dar pentru ce asta?

HLESTACOV: *(apropie scaunul)* Vi se pare numai că suntem aproape, dar dumneavoastră

imaginaţi-vă că suntem departe… ce fericit aş fi dac-aş putea să vă strâng în braţe…

MARIA ANTONOVNA: *(se uită pe fereastră)* Parcă a zburat ceva, nu? O coţofană? Sau altă

pasare?

HLESTACOV: *(o sărută pe umeri şi se uită pe geam)* E o coţofană.

MARIA ANTONOVNA: *(se ridică revoltată)* Asta e prea de tot! Ce obrăznicie!

HLESTACOV:(*o reţine***)** Iertaţi-mă, domnişoară! Am făcut-o din dragoste, numai din dragoste.

MARIA ANTONOVNA: Credeţi ca sunt atât de provincială?!… *(încearcă să plece)*

HLESTACOV: *(continuând să o reţină)* Din dragoste, v-o jur, că-i numai din dragoste.Am

glumit, Maria Antonovna, nu vă supăraţi! Sunt gata să vă cer iertare în genunchi, *(cade în*

genunchi) Iertaţi-mă, vă rog să mă iertaţi! Vedeţi doar, stau în genunchi.

SCENA 13

Aceiaşi , Ana Andreevna

ANA ANDREEVNA: *(văzându-l pe Hlestacov în genunchi)* Ah! Ce romantic!

HLESTACOV: *(se ridică):* Fir-ar să fie!

ANA ANDREEVNA: Ce înseamnă asta, domnişoară? Ce purtări sunt astea?

MARIA ANTONOVNA: Eu, mamiţo…

ANA ANDREEVNA: Pleacă de-aici! Pleacă, n-auzi! Pleacă! Şi să nu-ndrăzneşti să apari în

ochii mei. *(Maria Antonovna iese plângând)* Va rog să mă scuzaţi, domnule, dar am fost foarte

şocată.

HLESTACOV: *(aparte)* Şi ea e foarte apetisantă. Şi nu arată rău deloc. *(cade în genunchi)*

Vedeţi, doamnă, că mă topesc de dragoste.

ANA ANDREEVNA: Vai! Dumneavoastră în genunchi! Nu! Ridicaţi-vă, vă rog să vă ridicaţi!

Aici podeaua nu-i deloc curată.

HLESTACOV: Nu! În genunchi! Neapărat în genunchi.Vreau să aflu ce mi-e sortit: viaţa sau

moartea.

ANA ANDREEVNA: Domnule, dar nu înteleg pe deplin sensul cuvintelor dumneavoastră.

Daca nu mă-nşel, declaraţia asta e destinată fiicei mele.

HLESTACOV: Nu. De dumneavoastră sunt îndrăgostit. Viaţa mea atârnă de un fir de păr. Dacă

nu încununaţi iubirea mea statornică, atunci nu mai sunt demn de această viaţă pământească. Cu

pieptul înflăcărat, vă cer mâna.

ANA ANDREEVNA: Dar îngăduiţi-mi să vă atrag atenţia: eu în oarecare măsură…. sunt

măritată.

HLESTACOV: N-are a face! Iubirea nu ţine seama de asta. Şi Caramzin a spus: ” Legea

condamnă.” Ne vom ascunde la umbra unui izvor… Vă cer mâna, doamnă! Mâna

dumneavoastră!

SCENA 14

Aceiaşi, Maria Antonovna

MARIA ANTONOVNA: *(intră pe neaşteptate)*: Mamiţo, tăticu a spus că… *(îl vede pe*

Hlestacov în genunchi) Ah! Ce întâmplare!

ANA ANDREEVNA: Ei, ce este? Ce vrei? Ce s-a întâmplat? Ce e graba asta? Dai buzna ca o

pisică turbată. Ce-ai văzut, de-ai rămas cu gura căscată? Ce ţi-a mai trecut prin cap? Parcă ai fi

un copil de trei ani! Cine-ar zice ca are 18: nu ştiu când o să-ţi mai vină mintea la cap, când o să-

nveţi să te porţi ca o fată bine crescută, când o să ştii ce înseamnă bunele maniere şi purtările

serioase!

MARIA ANTONOVNA: *(printre lacrimi)* Mamiţo… n-am ştiut… zău!

ANA ANDREEVNA: Ca întotdeauna îţi bate vântul prin cap! Te iei după fetele lui Leapchin-

Teapchin. De ce să te iei după ele? Nu trebuie să te iei după ele. Ai alte exemple! O ai în faţă pe

mama ta. Uite ce exemplu trebuie să urmezi.

HLESTACOV: *(apucând mâna fetii)* Ana Andreevna, nu vă împotriviţi fericirii noastre!

Binecuvântaţi o dragoste veşnică!

ANA ANDREEVNA: *(surprinsă)* Prin urmare, de ea sunteţi ….?

HLESTACOV: Hotărâţi: viaţa sau moartea!

ANA ANDREEVNA:Vezi, proasto?! Ei, vezi? Din cauza ta. Din cauza unei proaste ca tine,

oaspetele nostru a binevoit să cadă în genunchi, şi tu ai fugit de-odată ca o nebună. Ai merita ca

dinadins să nu primesc. Nici nu e de nasul tău atâta fericire.

MARIA ANTONOVNA: N-am să mai fac, mamiţo, zău, n-am să mai fac!

SCENA 15

Aceiaşi, primarul cu sufletul la gură

PRIMARUL: Nu mă nenorociţi, excelenţă! Nu mă nenorociţi!

HLESTACOV: Ce e cu dumneata?

PRIMARUL: Negustorii au fost şi s-au plâns înalţimii voastre. Pe cinstea mea, că nici jumătate

din ce-au spus nu e adevărat. Ei înşişi păcălesc şi înşeală lumea. Nevasta plutonierului v-a minţit

c-am biciuit-o; martor mi-e Dumnezeu! Ea singură s-a biciuit.

HLESTACOV: S-o ia dracu pe nevasta plutonierului. De ea îmi arde mie?!

PRIMARUL: Nu-i credeţi, excelenţă, nu-i credeţi! Nici nu ştiţi ce mincinoşi sunt. Nici un copil

mic nu i-ar crede. Îi ştie tot oraşul ce mincinoşi sunt! Iar în privinţa înşelătoriilor, îmi permit să

vă spun: sunt nişte pungaşi de n-au pereche.

ANA ANDREEVNA: Ai auzit de marea cinste pe care ne-o face Ivan Alexandrovici? El cere

mâna fetei noastre.

PRIMARUL: Cum? Cum? Şi-a pierdut minţile, săraca! Nu vă supăraţi, excelenţă. E un pic într-

o ureche. Aşa a fost şi maică-sa.

HLESTACOV: Dar eu chiar cer mâna fetei dumneavoastră. Sunt îndrăgostit.

PRIMARUL: Nu-mi vine să cred, excelenţă.

ANA ANDREEVNA: Cum să nu crezi când ţi se spune….

HLESTACOV: Eu nu glumesc ... Pot să-nnebunesc de cât o iubesc.

PRIMARUL: Nu-ndrăznesc să cred… nu sunt vrednic de atâta cinste.

HLESTACOV: Dacă nu consimţiţi să-mi daţi mâna Mariei Antonovna, sunt în stare de orice…

PRIMARUL: Nu pot să cred. Excelenţa voastră glumeşte.

ANA ANDREEVNA: Ai un dovleac în loc de cap, zău aşa! De câte ori să ţi se spuie!

PRIMARUL: Nu, nu pot să cred.

HLESTACOV: Daţi-mi-o! Daţi-mi-o! Sunt disperat. Sunt gata la orice. Dacă mă împuşc, veţi

răspunde în faţa justiţiei.

PRIMARUL: Doamne Dumnezeule! Nu sunt vinovat nici cu gândul, nici cu fapta! Nu vă

supăraţi excelenţă! Faceţi cum vă doreşte inima. Capul meu nu mai judecă. Nu mai ştiu ce e cu

mine!…M-am prostit de tot, niciodată n-am fost atât de prost.

ANA ANDREEVNA: Hai, dă-le binecuvântarea!

(*Hlestacov o ia de mână pe Maria Antonovna şi se apropie*)

PRIMARUL: Dumnnezeu să vă binecuvânteze! Dar eu nu sunt vinovat.

(*Hlestacov o sărută pe Maria Antonovna*)

PRIMARUL: (*îi priveşte*): Ce dracu! E adevărat? *(se freacă la ochi)* Doamne, se sărută, zău, se

sărută! Logodnic în toată legea. *(ţipă şi sare-n sus de bucurie)* Ei, Antoane! Bravo, Antoane!

Bravo, primarule! Deci aşa merg lucrurile!

SCENA 16

Aceiaşi, Osip

OSIP: Caii sunt gata.

HLESTACOV: Aha! Bine. Vin îndată.

PRIMARUL: Cum? Plecaţi?

HLESTACOV: Da, plec.

PRIMARUL: Dar pe când...? Cum s-ar spune.. chiar dumneavoastră aţi binevoit să faceţi

aluzie, mi se pare, la nuntă.

HLESTACOV: Da! Dar numai pentru un minut, plec numai pentru o zi, la unchiul meu… un

bătrân bogat, şi chiar mâine sunt înapoi…

PRIMARUL: Nu îndrăznesc să vă reţin… cu speranţa unei reveniri fericite.

HLESTACOV: Vai de mine! Vai de mine! E pe neaşteptate! Rămâi cu bine, sufleţelule.

(îi sărută mâna)

PRIMARUL: N-aveţi nevoie de nimic pe drum? Am impresia că aveaţi nevoie de bani?

HLESTACOV: A, nu, pentru ce ? *(după o clipă de gândire)* De fapt, cu plăcere.

PRIMARUL: Cât v-ar trebui?

HLESTACOV: Mi-aţi dat atunci două sute de ruble, adică nu… patru sute. Eu nu vreau să mă

bucur de greşeala dumitale. Mai daţi-mi tot patru, să fie suma rotundă, opt sute de ruble.

PRIMARUL: Imediat! *(scoate din portofel)* S-au nimerit să fie hârtii noi-nouţe.

HLESTACOV: Ah, da. *(ia banii,se uită la ei)* Semn bun!Banii noi aduc fericire nouă!Aşa se zice!

PRIMARUL: Întocmai.

HLESTACOV: Rămâi cu bine, Anton Antonovici. Rămân foarte îndatorat pentru ospitalitatea

dumitale. Recunosc din toata inima, că nicăieri n-am fost primit aşa de bine. Rămâi cu bine, Ana

Andreevna. Rămâi cu bine, sufleţelule, Maria Antonovna. *(Ies cu toţii. Se aude de afară:)*

VOCEA LUI HLESTACOV: Cu bine, îngerul vieţii mele, Maria Antonovna.

VOCEA PRIMARULUI: Cum se poate! Plecaţi cu rabla asta a poştei?

VOCEA LUI HLESTACOV: M-am obişnuit aşa. Mă doare capul în trăsurile cu arcuri.

VOCEA VIZITIULUI: *(de afară)* Trr!

VOCEA PRIMARULUI: Atunci să aşternem ceva, măcar un covoraş. Dacă doriţi, poruncesc

să vi se aducă un covoraş.

VOCEA LUI HLESTACOV: Nu! Pentru ce! Nu e nevoie...dar, de fapt, lasă s-aducă un

covoraş.

VOCEA PRIMARULUI: Hei! Avdotia, dă fuga în cămară… ia cel mai bun covor… ăla

persanul… cu fond albastru. Mai repede!

VOCEA VIZITIULUI: Trrruuuu!

VOCEA PRIMARULUI: Pe când porunciţi să vă aşteptăm?

VOCEA LUI HLESTACOV: Mâine sau poimâine.

VOCEA LUI OSIP: A, covorul, dă-l încoace! Pune-l aşa… şi dincoace nişte fân.

VOCEA VIZITIULUI: Trrrrr!

VOCEA LUI OSIP: În partea asta! Aici! Încă! Bine! O să fie foarte bine .*(Bate în covor cu*

mâna) Acum aşezaţi-vă, excelenţă.

VOCEA LUI HLESTACOV: La revedere, Anton Antonovici!

VOCEA PRIMARULUI: La revedere, înălţimea voastră!

VOCI DE FEMEI: La revedere, Ivan Alexandrovici!

VOCEA LUI HLESTACOV: La revedere, mamiţo!

VOCEA VIZITIULUI: Di-i, şoimilor, di-i!

(Se aud clopoţei. Cortina se lasă.)

ACTUL V

SCENA 1

Decorul reprezintă aceeaşi cameră

PRIMARUL: Ce zici, Ana Andreevna! Ei! Te-ai gândit vreodată la aşa ceva? Am câştigat lozul

cel mare, fir-ar să fie! Hai, spune sincer: nici în visele tale cele mai frumoase n-ai văzut aşa ceva.

Dintr-o biată nevastă de primar, să te vezi deodată…. Fir-ar sa fie !... Cu ce diavol te-ai

înrudit….

ANA ANDREEVNA: Ba, nicidecum, eu m-aşteptam demult… Pentru tine e ceva deosebit,

pentru că eşti un om simplu şi n-ai mai văzut niciodată un om cumsecade.

PRIMARUL: Eu însumi sunt un om cumsecade, mamiţico. Dar, totuşi, când stai să te gândeşti,

Ana Andreevna, ce am ajuns ! Ei, ce zici? De calibru mare, fir-ar să fie! Aşteaptă să vezi , ce-o

să le mai frec ridichea la toţi amatorii aştia de plângeri şi denunţuri. Hei ! Cine-i acolo ?(*intră un*

sergent) Ah, tu eşti Ivan Carpovici. Ia chiamă-i la mine pe negustori, frăţioare. Să-i învăţ eu,

canaliile, să se mai plângă de mine altădată, trădători afurisiţi ! Nu-i nimic, porumbeilor ! V-aţi

săturat de mine până-n gât ? O să vă dau eu acuma până peste cap. Să-mi faci o listă cu toţi cei

care au depus plângere împotriva mea. Şi mai ales cu conţopiştii care le-au ticluit plângerile. Şi

să le spui la toţi, să ştie şi ei, de cinstea cu care l-a blagoslovit Dumnezeu pe primar. Spune-le că

primarul îşi mărită fata ! Şi nu cu oricine. Şi-o marită cu un om cum nu mai există pe lumea asta.

Un om care poate tot, tot , tot. Anunţă-i pe toţi, să ştie toată lumea! Strigă cât te ţine gura ! Pune

să tragă clopotele, dar-ar toţi dracii ! Dacă-i bal, bal să fie ! *(Sergentul iese)* Ei, Ana Andreevna!

Ce-o să facem noi acum? Unde-o să trăim? Aici sau la Petersburg?

ANA ANDREEVNA: Bineînţeles că la Petersburg! Cum o sa rămânem aici ?

PRIMARUL: Mă rog, dacă zici tu Petersburg, Petersburg să fie ! Deşi, nici aici n-ar fi rău. În

cazul ăsta mă gândesc să dau dracului primăria. Ei, ce zici, Ana Andreevna?

ANA ANDREEVNA: Fireşte, la ce-ţi mai trebuie primăria!?

PRIMARUL: Şi ce zici, Ana Andreevna ? Poate mai înaintez în funcţie. Fiindcă se trage de

şireturi cu toti miniştrii şi merge la palat ca la el acasă. Ce chestii poate să facă! Poate că într-o

buna zi ajung şi general. Ce zici, Ana Andreevna ? Se poate să mă trezesc general ?

ANA ANDREEVNA Mai încape vorbă! Sigur că se poate.

PRIMARUL: Drace, bine e să fii general! Cu un cordon trecut aşa peste umăr. Care cordon ar fi

mai bun, Ana Andreevna, roşu sau albastru ?

ANA ANDREEVNA: Bineînţeles că albastru!

PRIMARUL: I-auzi, ce i-a poftit inima! Bun ar fi şi roşu ! Ştii de ce aş vrea eu să fiu general ?!

Să zicem că se-ntâmplă să pleci undeva. Bun ! Curierii şi aghiotanţii merg înainte: « Cai pentru

domnul general ! » La poştă nu mai dau cai nimănui. Aşteaptă toată lumea ! Toţi ăştia:

funcţionarii titulari, căpitanii, primarii. Iar ţie, nici că-ţi pasă. Iei masa la vreun guvernator şi

strigi : „ Hei, primarule!” Ha, ha, ha *(râde până nu mai poate)* Al dracului de tentant !

ANA ANDREEVNA: Ţie-ţi plac numai lucrurile vulgare! Înţelege odată că trebuie să ne

schimbăm complet stilul de viaţă. Că n-o să mai fii în relaţii cu un judecător oarecare, colecţionar

de câini, cu care alergi după iepuri sau cu unul ca Zemlianica. Dimpotrivă, o să cunoşti oameni

cu maniere alese. Conţi şi oameni de societate... Dar să-ţi spun drept, parcă am emoţii pentru

tine: trânteşti uneori câte o vorbă, cum nu prea auzi în societatea înaltă…

PRIMARUL: Ei, şi? Cu vorba nu faci rău.

ANA ANDREEVNA: Asta mergea când erai primar. Dar acolo e cu totul altă viaţă.

PRIMARUL: Am auzit că-n societatea înaltă se mănâncă două feluri de peşte: iapuşcă şi

coriuşcă. Doar îl vezi şi-ncepi să salivezi.

ANA ANDREEVNA: Numai la peşte ţi-e capul! Eu nu vreau decât un singur lucru: casa

noastră să fie cea dintâi din capitală. Iar înnăuntru să fie atât de strălucitor, de să nu-ţi vină să

intri, să trebuiască să închizi uite aşa ochii ! *(închide ochii şi miroase)* Ah, ce minunat !

SCENA 2

Aceiaşi, negustorii

PRIMARUL: Aha! Salutare, şoimilor!

NEGUSTORII: *(se înclină)* Dumnezeu să-ţi dea sănătate, tătucule!

PRIMARUL: Ei, porumbeilor, cum o mai duceţi ? Cum merge negustoria? Cum, mă cârpaci

de samovare, negustori de postav putred, vă plângeţi, ai? Tâlhari nenorociţi, bestii slinoase vă

plângeţi, ai? V-am luat prea mult? Şi-aţi crezut că o să mă şi bage la închisoare? Dar voi ştiţi,

că... Fir-aţi voi să fiţi, luav-ar dracu pe toţi...

ANA ANDREEVNA: Vai de mine, Antoşa, ce vorbe-ţi ies din gură!

PRIMARUL: *(nemulţumit)* Nu-mi arde acum să-mi aleg şi vorbele! Aţi aflat că funcţionarul

căruia v-aţi plâns, da, chiar acela, se însoară cu fata mea? Ei? Ce e? Ce-aveţi de zis?Acum o să

vă...Ah! Amăgiţi lumea... Tu ai înşelat statul cu o sută de mii de ruble, când ai dat postavul ăla

putred! Şi pentru că a trebuit să mai sacrifici douăzeci de arşini, mai vrei şi recompensă! Să fi

aflat el, ce-ai fi păţit tu… uite-l cum se înfige cu burta înainte! El e negustor, să nu te atingi de el.

Îi întrece şi pe nobili! Da, nobili...ah, mutră ce eşti! Ştii tu ce e un nobil? Un nobil învaţă pe la

şcoli, unde dacă-i bătut cu biciul, e spre folosul lui, ca să-i intre-n învăţatura-n cap. Iar tu? Pe

voi vă bate stăpânul de mici ca să ştiţi să amăgiţi! De mic copil, când încă nici "Tatăl nostru" nu-

l ştii ca lumea, deja ştii să dai lipsă la cântar. Iar după ce ţi-ai umflat burta şi ţi-ai umplut

buzunarele, te dai important. Ce să-ţi spun, mare minune! Pentru că bei 16 samovare de ceai

într-o zi, te crezi important? Ei, aflaţi că eu vă scuip în faţă cu toate aerele voastre importante.

NEGUSTORII: *(înclinându-se)* Suntem vinovaţi, Anton Antonovici !

PRIMARUL: V-aţi plâns, ai? Dar cine te-a ajutat să furi când ai construit podul şi-ai decontat

cherestea de 20 de mii de ruble, când lemnul nici măcar o sută de ruble n-a costat? Eu te-am

ajutat atunci, barbă de ţap! Ai uitat asta ? Dacă scoteam o vorbă puteam să te trimit în Siberia!

Ei, n-ai nimic de zis?

NEGUSTORII: Am greşit, Anton Antonovici, ne-a sucit dracul minţile. Jurăm să nu ne mai

plângem de acum înainte. Îţi satisfacem orice dorinţă, numai nu mai fi furios pe noi!

PRIMARUL: Să nu fiu furios! Vă târâţi acum la picioarele mele! De ce? Fiindcă tot eu am

câştigat! Dar ia să fi fost voi în locul meu, m-aţi fi târât în noroi, canaliilor şi mi-aţi fi dat şi cu

parul în cap!

NEGUSTORII: *(cu fruntea la pamânt)* Îndură-te de noi, Anton Antonovici!

PRIMARUL: "Îndură-te!" …Acum -"îndura-te!" dar până acum ce spuneaţi?… mă! Ce v-aş

mai… *(ridică mâna)* Fie! Ajunge! Să vă ierte Dumnezeu! Nu port ranchiună! Dar acum băgaţi de

seamă! Îmi mărit fata. Şi n-o dau după un nobil oarecare! Aşa că, felicitările să fie… aţi înţeles!

Să nu vă-nchipuiţi c-o să scăpaţi cu o căpăţână de zahăr sau cu o bucăţică de batog! Hai! Mergeţi

cu Dumnezeu! *(Negustorii ies)*

SCENA 3

Aceiaşi, Ammos Feodorovici, Artemii Filipovici, apoi Rastacovschi.

AMMOS FEODOROVICI: *(încă din uşă)* Să fie adevărat ce se spune, Anton Antonovici? V-a

năpădit o fericire atit de mare?!

ARTEMII FILIPOVICI: Am onoarea să vă felicit, pentru neaşteptata fericire! M-am bucurat

din tot sufletul când am auzit. *(Sărută mâna Anei Andreevna)* Ana Andreevna! *(Sărută mâna*

Mariei Antonovna) Maria Antonovna!

RASTACOVSCHI: *(intră)* Felicitările mele, Anton Antonovici! Să vă dea Dumnezeu viaţă

lungă şi dumneavoastră şi tinerei perechi. Şi cât mai mulţi urmaşi: nepoţi şi strănepoţi. *(Sărută*

mâna Anei Andreevna) Ana Andreevna! *(Sărută mâna Mariei Antonovna)* Maria Antonovna!

SCENA 4

Aceiaşi, Corobchin cu soţia, Liuliucov

COROBCHIN: Am onoare să vă felicit, Anton Antonovici! Ana Andreevna! *(Sărută mâna Anei*

Andreevna) Maria Antonovna! *(Sărută mâna Mariei Antonovna)*

SOŢIA LUI COROBCHIN: Ana Andreevna,vă felicit din tot sufletul pentru această fericire!

LIULIUCOV: Am onoarea să vă felicit, Ana Andreevna *(îi sărută mâna, apoi se-ntoarce spre*

public şi plescăie cu limba cu un aer satisfăcut). Am onoarea să vă felicit, Maria Antonovna! *(îi*

sărută mâna şi se întoarce spre public cu acelaşi gest).

SCENA 5

O mulţime de oaspeţi în frac şi redingotă. Fiecare se duce întâi la Ana Andreevna, îi sărută

mâna spunându-i "Ana Andreevna!", apoi la Maria Antonovna, spunându-i "Maria

Antonovna!". Bobcinschi şi Dobcinschi îşi fac loc printre oaspeţi.

BOBCINSCHI: Am onoare să vă felicit!

DOBCINSCHI: Anton Antonovici, am onoarea să vă felicit!

BOBCINSCHI: Pentru fericita întâmplare!

DOBCINSCHI: Ana Andreevna!

BOBCINSCHI: Ana Andreevna! *(repezindu-se amândoi să-i sărute mâna, se lovesc cap în cap).*

DOBCINSCHI: Maria Antonovna! *(îi sărută mâna)* Am onoarea să vă felicit. Veţi fi foarte

fericită, Maria Antonovna! O să purtaţi numai rochii de aur, o să mâncaţi fel de fel de supe

minunate, veţi avea cea mai plăcută viaţă.

BOBCINSCHI: *(îl întrerupe)*: Maria Antonovna, am onoarea să vă felicit. Dumnezeu să vă dea

toate bogăţiile pamântului, bani şi un băieţaş mic, mic de tot, *(arată cu mâna)* pe care să-l poţi

ţine în palmă! Şi să strige băieţelul aşa: Oa-a! Oa-a! Oa-a!

SCENA 6

Oaspeţi noi care sărută mâinile gazdelor. Luca Luchici şi soţia lui

LUCA LUCHICI: Am onoarea…

SOŢIA LUI LUCA LUCHICI *(O ia înainte)* Te felicit, Ana Andreevna! (*se sărută)* Vai, ce

mult mă bucur. Cineva mi-a zis: “Ana Andreevna îşi mărită fata”! Vai, Doamne Dumnezeule! -

mi-am zis eu atunci şi atât de tare m-am bucurat că i-am spus lui bărbatu-meu: “Ai auzit

Lucancic, ce fericire a dat peste Ana Andreevna?”. “Ah, mi-am zis în sinea mea, slavă

Domnului”! şi lui i-am spus: “Sunt atât de încântată, că ard de nerăbdare să-i exprim asta

personal Anei Andreevna.”Ah, Doamne Dumnezeule! - m-am gândit iar,- Ana Andreevna

aştepta o partidă bună pentru fiica ei şi uite cum e soarta: s-a-ntâmplat exact aşa cum şi-a dorit”.

Atât de tare m-am bucurat, că nici vorbi nu puteam. Plângeam, plângeam, chiar urlam, încât

Luca Luchici mi-a zis: “ De ce plângi, Nastenica?” „Lucancic, i-am spus, nici eu nu ştiu , doar că

lacrimile, uite îmi curg şiroaie.”

PRIMARUL: Domnilor, vă rog din suflet să luaţi loc. Ei, Mişca, adu mai multe scaune…

(oaspeţii se aşează)

SCENA 7

Aceiaşi, comisarul şi sergenţii

COMISARUL: Am onoarea să vă felicit, excelenţă, şi să vă doresc tot binele din lume pentru

mulţi ani înainte!

PRIMARUL: Mulţumesc! Mulţumesc! Vă rog, să luaţi loc ,domnilor. *(oaspeţii se aşează)*

AMMOS FEODOROVICI: Anton Antonovici, te rog să ne spui şi nouă, cum a început: în cele

mai mici amănunte şi cum s-a ajuns aici?

PRIMARUL: În modul cel mai extraordinar: a binevoit personal să-mi ceară mâna fetei.

ANA ANDREEVNA: În cel mai respectuos şi cel mai manierat mod. A vorbit extraordinar de

frumos: “Ana Andreevna, zice, fac totul numai din respect pentru calităţile dumneavoasrtră...”

Ce om minunat, ce educaţie, ce nobleţe!… “N-o să mă credeţi poate, zice el, dar viaţa mea nu

costă nimic, Ana Andreevna, sunt fermecat de însuşirile dumneavoastră rare”.

MARIA ANTONOVNA: Vai, mamiţo, dar asta mi-a spus-o mie.

ANA ANDREEVNA: Încetează! Nu ştii nimic şi mai ales nu te amesteca în treburile altora!

“Eu, Ana Andreevna, sunt uimit”… Şi ce cuvinte măgulitoare au urmat... Iar când am vrut să-i

spun că noi nu putem spera la o asemenea onoare, mi-a căzut deodată în genunchi şi a strigat plin

de nobleţe: “Ana Andreevna, nu mă neferici. Consimte să răspunzi pasiunii mele, altfel îmi pun

capăt zilelor!”

MARIA ANTONOVNA: Zău, mamiţo, dar el spunea asta despre mine!

ANA ANDREEVNA: Da, bineînţeles ...a spus şi depre tine, eu nu tăgăduiesc.

PRIMARUL: Dar cât de tare ne-a speriat?! Zicea că se-mpuşcă! “ Mă-mpuşc! Mă-mpuşc!” ,-

aşa zicea.

UNII OASPEŢI: Ei, ca să vezi!

AMMOS FEODOROVICI: Ce chestie!

LUCA LUCHICI: Asta-i într-adevăr mâna destinului.

ARTEMII FILIPOVICI: Ăsta nu e destin! Destinul e orb. E meritul omului. *(aparte)* La un

porc ca ăsta şi norocu-i porcesc!

AMMOS FEODOROVICI: Anton Antonovici, m-am hotărât să-ţi vând câinele ăla, pe care

voiai să-l cumperi.

PRIMARUL: Nu. Nu-mi arde acum de câini.

AMMOS FEODOROVICI: Ei, dacă nu vrei… poate ne-nţelegem pentru altul.

SOŢIA LUI COROBCHIN: Ah, Ana Andreevna, nu-ţi poţi imagina cât mă bucur pentru

fericirea voastră!

COROBCHIN: Şi unde-i acum, dacă-mi permiteţi să-ntreb, ilustrul oaspete? Am auzit că a

plecat, nu se ştie pentru ce.

PRIMARUL: Da, a plecat pentru o zi, pentru o chestiune foarte importantă.

ANA ANDREEVNA: S-a dus să ceară binecuvântarea unchiului său.

PRIMARUL: Binecuvântarea unchiului! Dar chiar mâine ... *(strănută, toţi în cor: "noroc!")*

Mulţumesc! Se-ntoarce chiar mâine! *(strănută, urări în cor; printre altele, se aud mai distinct*

următoarele voci:)

COMISARUL: Multă sănătate, excelenţă!

BOBCINSCHI: O sută de ani şi un sac de aur!

DOBCINSCHI: De 40 de ori câte 40 de ani !

ARTEMII FILIPOVICI: De nu te-aş mai vedea!

SOŢIA LUI COROBCHIN: Lua-te-ar dracu!

PRIMARUL: Vă mulţumesc din suflet! Şi vă doresc la toţi la fel!

ANA ANDREEVNA: Intenţionăm să ne stabilim acum la Petersburg. Aici, mărturisesc, aerul e

cam ...e prea provincial. Recunosc, e foarte neplăcut!… Şi pentru soţul meu...acolo o să-l facă

general…

PRIMARUL: Da, recunosc, domnilor, dracu să mă ia, dar abia aştept să ajung general!

LUCA LUCHICI: Să-ţi dea Dumnezeu să ajungi.

RASTACOVSCHI: Omul propune, Dumnezeu dispune!

AMMOS FEODOROVICI: Corabia mare necesită o apă mare.

ARTEMII FILIPOVICI: După merit şi răsplată!

AMMOS FEODOROVICI: *(aparte):* Ăsta e în stare să ne-o facă când s-o vedea general!

Uniforma pentru el va fi ca şaua pentru vacă. Ei, nu, frate, mai e până acolo. Sunt pe aici oameni

mai curaţi ca tine şi n-au ajuns încă generali.

ARTEMII FILIPOVICI: *(aparte)* Ia te uită , fir-ar să fie, unde se bagă! Te pomeneşti că ajunge

şi general. Că importanţă, lua-l-ar toţi dracii să-l ia, îşi dă destulă. *(tare)* Să nu ne uiţi atunci,

Anton Antonovici!

AMMOS FEODOROVICI: Şi dacă s-o-ntâmpla să avem nevoie de ceva, s-avem şi noi unde

bate la uşă!

COROBCHIN: La anul îl duc pe fiul meu în capitală, să fie de folos ţării, aşa că am să vă rog

sa-i oferiţi protecţia dumneavoastră, să-i fiţi ca un tată, bietului orfan!

PRIMARUL: Din partea mea, sunt gata să fac tot ce pot.

ANA ANDREEVNA: Tu, Antoşa, întotdeauna eşti gata să promiţi. În primul rând, că n-o să ai

timp să te gândeşti la astea. Şi de ce trebuie să te împovărezi cu asemenea promisiuni?

PRIMARUL: Dar de ce nu, sufleţelul meu! Uneori am să pot.

ANA ANDREEVNA: Se poate, desigur, uneori, dar n-o să-ţi pui tu obrazul pentru orice

neisprăvit.

NEVASTA LUI COROBCHIN: Aţi auzit-o cum ne tratează?

O DOAMNĂ: Aşa a fost de când o ştiu; eu o cunosc; dacă o laşi în casă ţi se urcă pe masă...

SCENA 8

Aceiaşi şi dirigintele poştei

DIRIGINTELE POŞTEI: *(Intră val-vârtej, cu o scrisoare desfăcută în mână)* O chestiune

nemaipomenită, domnilor! Funcţionarul pe care l-am luat drept revizor, nu era revizor.

TOŢI : Cum nu era revizor?!

DIRIGINTELE POŞTEI: Dar chiar deloc revizor! Am aflat din scrisoarea asta.

PRIMARUL: Cum? Ce tot spui? Din care scrisoare?

DIRIGINTELE POŞTEI: Din propria lui scrisoare! Mi s-a adus la poştă o scrisoare. M-am

uitat la adresă şi văd: ”Strada Poştei”. Am încremenit! “Probabil, mi-am zis eu, a găsit ceva

nereguli la poştă şi informează conducerea.” Am luat-o şi am deschis-o.

PRIMARUL: Păi cum ţi-ai permis...?

DIRIGINTELE POŞTEI: Nici eu nu ştiu cum… o putere supranaturală m-a împins! Eram gata

să chem un curier ca s-o trimit cu o cursă specială. Dar m-a cuprins o curiozitate, cum n-am mai

simţit in viaţa mea. Nu puteam, nu puteam să rezist. Simţeam că nu pot. Mă atrăgea. Ma atrăgea

nebuneşte… mi se părea că un glas îmi şoptea la ureche: “Ei, n-o deschide, te nenoroceşti…” iar

în urechea cealaltă diavolul parcă-mi sufla: “Deschide-o, deschide-o, deschide-o!” Când am atins

sigiliul parcă m-a ars cu foc, iar după ce l-am rupt, m-a trecut un fior de gheaţă. Îmi tremurau

mâinile şi mi s-a întunecat totul!

PRIMARUL: Cum ţi-ai permis dumneata să desfaci scrisoarea unei personalităţi atât de

importante?

DIRIGINTELE POŞTEI: Tocmai asta şi e! Că nu e nici importantă şi nici personalitate!

PRIMARUL: Dar ce e, dupa părerea dumitale?

DIRIGINTELE POŞTEI: Nici una, nici alta. Dracu ştie ce e!

PRIMARUL: *(furios)* Cum adică nici una, nici alta? Cum îndrăzneşti să-l faci “nici una, nici

alta“ ! Şi pe deasupra şi “dracu ştie ce e!” Te arestez!...

DIRIGINTELE POŞTEI: Cine? Dumneata?

PRIMARUL: Da. Eu!

DIRIGINTELE POŞTEI: Ai mâinile cam scurte.

PRIMARUL: Ştii dumneata că el se-nsoară cu fiică-mea, că eu o să ajung un mare general şi c-

am să te trimit să putrezeşti tocmai în Siberia!

DIRIGINTELE POŞTEI: Eh, Anton Antonovici! Auzi, Siberia! Siberia e departe! Mai bine să

vă citesc scrisoarea. Domnilor, daţi-mi voie să vă citesc scrisoarea.

TOŢI: Citeşte, citeşte!

DIRIGINTELE POŞTEI: (*citeşte***)** ”Mă grăbesc să-ţi povestesc, dragă Triapicichin, ce minuni

mi s-au întâmplat. Pe drum, în timpul călătoriei mele, un căpitan de infanterie m-a falimentat la

cărţi. Chiar atunci când hangiul voia să mă bage la închisoare, m-a salvat fizionomia mea de

Petersburg şi felul cum eram îmbrăcat. Tot oraşul m-a luat drept un general-guvernator.Locuiesc

acum în casa primarului, într-o petrecere continuă. Fac o curte îndrăcită fetei şi soţiei primarului.

Nu m-am decis cu care din ele să încep. Probabil cu mama, care pare dispusă la orice concesiii.

Ţi-aminteşti cum trăgeam amândoi mâţa de coadă, cum mâncam pe datorie şi cum odată m-a

luat de guler cofetarul ăla fiindcă mâncasem vre-o două prăjituri în numele Regelui Angliei?

Acum e totul invers. Mă împrumută toţi cu câţi bani vreau. Să-i vezi ce originali sunt, ai muri de

râs. Ştiu că tu scrii la ziar ! Poate le faci loc şi lor în articolele tale. În primul rând, primarul: e

prost ca o cizmă…”

PRIMARUL: Nu se poate! Nu scrie acolo aşa ceva!

DIRIGINTELE POŞTEI: *(arată scrisoarea)* Citeşte singur!

PRIMARUL: *(citeşte)* "Ca o cizmă". Nu se poate! Asta dumneata ai scris-o!

DIRIGINTELE POŞTEI. Cum s-o scriu eu !

ARTEMII FILIPOVICI: Citeşte!

LUCA LUCHICI: Citeşte !

DIRIGINTELE POŞTEI: *(continuă să citească)* " Primarul e prost ca o cizmă..."

PRIMARUL: Mai şi repetă, lua-l-ar dracu! Nu-mi ajunge că e scris!

DIRIGINTELE POŞTEI: *(citind)* : aaaaa… aaa… , "ca o cizmă" … Dirigintele poştei e şi el

cumsecade…" (nu mai citeşte). Aici şi despre mine se exprimă nu tocmai frumos.

PRIMARUL: Ce-are a face! Citeşte!

DIRIGINTELE POŞTEI: Ce rost are?

PRIMARUL: Ei, fir-ar să fie! Dacă citim, citim tot. Citeşte tot!

ARTEMII FILIPOVICI: Permiteţi-mi să citesc eu. *(îşi pune ochelarii pe nas şi citeşte)*

"Dirigintele poştei seamănă leit cu paznicul departamentului, Miheev, probabil e tot atât de beţiv,

ticălosul."

DIRIGINTELE POŞTEI *(către public)* O haimana care trebuie biciuită, nu altceva.

ARTEMII FILIPOVICI *(continuă să citească)* Administratorul aşezămintelor de binefacere…

ba…ba.. (se bâlbâie)

COROBCHIN: Dar de ce te-ai oprit?

ARTEMII FILIPOVICI : Nu se pre înţelege… de altfel se vede că-i un derbedeu.

COROBCHIN: Daţi-mi mie, cred că am ochii mai buni. *(ia scrisoarea)*

ARTEMII FILIPOVICI: *(nu vrea să-i dea scrisoarea)* : Putem sări peste asta. Mai departe e

citeţ…

COROBCHIN: Dă-mi voie. Pot şi eu.

ARTEMII FILIPOVICI: Şi eu pot citi mai departe. De-aici încolo, e scris clar.

DIRIGINTELE POŞTEI: Nu! Citeşte tot, că şi până acum s-a citit tot.

TOŢI: Dă scrisoarea, Artemii Filipovici! Dă scrisoarea! *(Lui Corobchin:)* Citeşte!

ARTEMII FILIPOVICI: Imediat! *(dă scrisoarea)* Poftim, uite! *(acoperă cu degetul pe*

scrisoare) Citeşte de aici înainte *(dau buzna cu toţii pe el).*

DIRIGINTELE POŞTEI: Citeşte! Citeşte! Prostii, citeşte tot!

COROBCHIN: *(citeşte)* "Administratorul aşezămintelor de binefacere e unul, Zemlianica, un

adevărat porc cu tichie.”

ARTEMII FILIPOVICI: *(către public)*: E lipsit de umor! Porc cu tichie! Cine a mai văzut porc

cu tichie!

COROBCHIN: *(continuă să citească)* “Inspectorul şcolar miroase a ceapă de trăsneşte.”

LUCA LUCHICI (*către public*): Zău, eu nu pun ceapă în gură, pe onoarea mea!

AMMOS FEODOROVICI *:(aparte)*: Slavă Domnului, că măcar de mine nu se leagă.

COROBCHIN *(citeşte):* “Judecătorul…”

AMMOS FEODOROVICI: Na-ţi-o bună! *(tare)* Domnilor, eu cred că scrisoarea e cam lungă.

Şi nici nu merită să citim o asemenea porcărie, s-o ia dracu!

LUCA LUCHICI: Ba nu!

DIRIGINTELE POŞTEI: Nu! Citeşte !

ARTEMII FILIPOVICI: Te poftesc să citeşti!

COROBCHIN *(citeşte):* “Judecatorul Liapchin-Teapchin, e tot ce poate fi mai mauvais-ton” *(se*

opreşte) Ăsta trebuie să fie vreun cuvânt franţuzesc!

AMMOS FEODOROVICI: Dracu ştie ce-o fi însemnând. Bine-ar fi să însemne numai

puşlama. Dar poate fi şi ceva mai rău.

COROBCHIN:(*continuă să citească*) “Altminteri sunt oameni primitori, buni la suflet. Cu bine,

dragă Triapicichin. Cred că, urmându-ţi exemplul, am să mă apuc şi eu de literatură. E plictisitor

să trăiesc aşa. Mi-e dor de hrană sufletească. Simt nevoia sa mă ocup de lucruri mari. Scrie-mi în

gubernia Saratov, satul Podcatilovca *(întoarce scrisoarea şi citeşte adresa pe dos)*: Domniei sale,

domnului Ivan Vasilievici Triapicichin, Petersburg, strada Poştei 97, etajul 3, în curte, pe

dreapta”.

O DOAMNĂ: Ce întorsătură neaşteptată!

PRIMARUL: M-a omorât, m-a omorât, m-a ucis! De tot m-a ucis! Nu mai văd nimic! Nu mai

văd decât râturi de porci în faţa mea, nu feţe de oameni… trebuie să-l întoarcem. Să-l întoarcem

din drum. *(face un gest cu mâna)* Cum să-l mai întorci? La naiba!Ba chiar am dat ordin să i se

dea caii cei mai buni. Dracu m-a pus să-i dau şi recomandări pentru celelalte staţii!

SOŢIA LUI COROBCHIN: Ce confuzie de nedescris!

AMMOS FEODOROVICI: Şi totuşi, lua-m-ar toţi dracii să mă ia! Domnilor, mi-a luat cu

împrumut trei sute de ruble!

ARTEMII FILIPOVICI: Şi de la mine trei sute de ruble.

DIRIGINTELE POŞTEI: *(oftează)* Şi de la mine trei sute.

BOBCINSCHI: De la mine şi de la Piotr Ivanovici 65 de ruble în hârtii. Da domnilor!

AMMOS FEODOROVICI *(işi lasă mâinile-n jos, dezolat):* Cum s-a putut, domnilor, să fim

prostiţi în halul ăsta?

PRIMARUL: *(dându-şi pumni în cap)* : Dar eu, cum am putut eu, prost bătrân? Berbec bătrân

cum m-am ţăcănit?! Sunt slujbaş de 30 de ani! Nici-un negustor, nici-un antreprenor n-a putut să

mă ducă cu preşul! I-am păcălit pe cei mai mari hoţi. Pungaşii care înşelau pe toată lumea, îşi

găseau naşul cu mine! Trei guvernatori am băgat în buzunar! Şi ce mi-s guvernatorii? *(gest)* Nici

nu mai vorbesc de guvernatori!

ANA ANDREEVNA: Antoşa, dar aşa ceva nu se poate! E logodit cu Maşenica...

PRIMARUL *(turbat)*: Logodit! S-a logodit, pe dracu! La logodnă te mai gândeşti acum! *(nebun*

de furie) Uitaţi-vă, uitaţi-vă, oameni buni, uitaţi-vă creştini, priviţi cum a fost prostit primarul!

Prost bătrân! Pungaş ramolit . *(se ameninţă singur cu pumnul)* Auzi! Prostul de mine! Să-l iau eu

pe un mucos, pe-o zdreanţă drept un om important! Şi acum el îşi vede liniştit de drum în

clinchetul zurgălăilor! Parcă văd cum o să trâmbiţeze la toata lumea întâmplarea asta! Nu numai

c-am să ajung de râsul omenirii! Dar te pomeneşti c-o să se găsească şi vreun mâzgălitor de

hârtie, vreun scriitoraş, care să mă ironizeze într-o comedie. Asta-i ofensa cea mai mare! Ăştia

nu ţin cont de grad sau de funcţie. O să se găsească destui imbecili să rânjească şi să bată din

palme. Şi voi , de ce râdeţi? Să ştiţi că de voi râdeţi! Eh! Ce v-aş mai… *(bate din picioare de*

furie) De-aş putea, i-aş strânge pe toţi mâzgălitorii ăştia, conţopiştii ăştia, liberali afurisiţi,

sămânţa dracului, i-aş băga pe toţi într-un sac şi i-aş face fărâme! I-aş strivi cu picioarele ca pe

nişte viermi. *(ameninţă cu pumnul şi calcă în picioare un sac imaginar. O pauză)* Nu pot

nicidecum să-mi revin ! E adevărat că Dumnezeu când vrea să piardă pe cineva, întâi îi ia

minţile! Ce-am vazut eu la derbedeul ăsta ca să-l iau drept revizor? Nimic! Cum nu seamăn eu cu

o moara de vânt aşa nu semăna el! Dar au strigat cu toţii: Revizorul! Revizorul! Cine a fost cel

dintâi care a lansat zvonul că ăsta-i revizorul? Cine? Răspundeţi!

ARTEMII FILIPOVICI *(gest de neputinţă):* Taie-mă, spânzură-mă, dar nu pot să-mi explic

cum de s-a întâmplat! Parcă ni s-a pus o ceaţă pe creier! Ori şi-a bătut dracu joc de noi!

AMMOS FEODOROVICI: Chiar aşa! Cine a spus întâi? Uite cine: deştepţii aştia doi. *(arată la*

Bobcinschi si Dobcibschi).

BOBCINSCHI: Zău, nu eu! Nici prin gând nu mi-a trecut!

DOBCINSCHI: Eu n-am spus nimic, zău, nimic.

ARTEMII FILIPOVICI: Voi! Cu siguranţă, voi!

LUCA LUCHICI: Aţi venit de la han , strigând ca nebunii: a sosit, a sosit! Nu plăteşte nicio

copeică. Ce să spun! L-aţi apucat pe Dumnezeu de-un picior.

PRIMARUL: Bineînţeles că voi! Bârfitorii târgului!Mincinoşi nenorociţi!

ARTEMII FILIPOVICI: Draciu să vă ia, cu revizorul vostru cu tot şi cu invenţiile voastre!

PRIMARUL. Umblaţi, de colo pâna colo, cu vorbe şi cu minciuni prin tot târgul! Bârfitorilor!

Gaiţelor!

AMMOS FEODOROVICI: Intriganţi afurisiţi!

LUCA LUCHICI: Proştilor!

ARTEMII FILIPOVICI: Javre râioase! *(toată lumea e pe ei, grămadă)*

BOBCINSCHI: Jur că nu eu, ci Piotr Ivanovici…

DOBCINSCHI: Ah, să mă ierţi, Piotr Ivanovici, dumneata ai fost cel dintâi….

BOBCINSCHI: Ah! Ba nu! Primul ai fost dumneata.

SCENA 9, ultima

Aceiaşi, un jardarm

JANDARMUL: Funcţionarul care a sosit din ordin suprem de la Petersburg vă cere să vă

prezentaţi imediat la dumnealui. A tras la han. *(cuvintele cad ca un trăsnet, femeile scot în*

acelaşi timp un ţipăt de stupoare; întregul grup schimbându-şi deodata poziţia, rămâne

încremenit)

Scenă mută

In mijloc, primarul, înţepenit ca un stâlp, cu capul pe spate şi cu mâinile întinse. În dreapta lui,

nevastă-sa şi fiică-sa, au încremenit într-un gest, înclinate cu tot corpul spre el. În spatele lor,

dirigintele poştei, transformat parcă într-un semn de întrebare, încremenit cu faţa spre public. În

spatele lui, Luca Luchici, într-o atitudine de stupefacţie naivă. În spatele lui, chiar la marginea

scenei, un grup de trei doamne, rezemate unele de altele, privesc batjocoritor spre familia

primarului. La stânga primarului, Zemlianica, cu capul înclinat într-o parte, pare că ascultă

ceva. În spatele lui, judecatorul, cu braţele întinse, aplecat aproape pâna la pământ, cu o

mişcare a buzelor de parcă fluieră sau spune: "Na-ţi-o bună că ţi-am dres-o!" Dupa el,

Corobchin, întors spre public, face cu ochiul, răutacios şi semnificativ, spre primar; în spatele

lui, chiar la marginea scenei, Dobcinschi si Bobcinschi, cu mâinile întinse unul spre altul, cu

gurile căscate şi ochii holbaţi unul la altul. Celelalte personaje au împietrit ca nişte statui.

Întregul grup rămâne în poziţia asta aproape un minut şi jumătate. Dupa aceea, cade cortina.